

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİNİN ‘BİÇİMSEL ESTETİK DEĞERLENDİRME
YAKLAŞIMI’ İLE İRDELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ayşe Aylin DİNÇER

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

ANKARA

2011

Her Hakkı Saklıdır.

TEZ ONAYI

Ayşe Aylin DİNÇER tarafından hazırlanan “GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİNİN ‘BİÇİMSEL ESTETİK DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI’ İLE İRDELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından 05.05.2011 tarihinde oy birliği ile Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof. Dr. İlkden TAZEBAY

Jüri Üyeleri :

Başkan : Prof. Dr. İlkden TAZEBAY

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye : Doç. Dr. Semiha YILMAZER

Bilkent Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı

Üye : Yar. Doç. Dr. Ekrem KURUM

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. Özer KOLSARICI

Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİNİN ‘BİÇİMSEL ESTETİK DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI’ İLE İRDELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ayşe Aylin DİNÇER

Ankara Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. İlkden TAZEBAY

Bu çalışmayla; yaşadığımız çevreyi şekillendiren tüm tasarım disiplinlerinde, eğitim sırasında tasarım oluşmasına yardımcı kavramlar olarak öğretilen ‘temel tasarım ilkeleri’nin, ‘görsel değerlendirme’de birer kriter olarak yer alıp alamayacağı ve ‘görsel beğeni’ye etkileri araştırılmıştır. Tasarım ve planlama konularında; özellikle tasarım materyalleri kullanımı ve ölçek açısından en geniş yelpazeye sahip olan Peyzaj mimarlığı araştırmanın konusu seçilerek: ‘estetik değerlendirme’ ve ‘beğeni’nin birbirleriyle ilişkileri, ölçülebilir değerler olup olmadıklarıyla ilgili tartışmaya multi disiplinler yeni bir değerlendirme önerisi getirebileceği fikri bu tezin önemini oluşturmaktadır.

Bu tezle ulaşılan, estetik bulma ve beğeni kavramlarının benzer algılanışı, çoğunlukla armoni özelliği taşıyan tasarımların beğenilmesi ve karmaşık yapıları organizasyonların basitlere göre tercih edilmesi gibi sonuçların, yöntemin tekrarlanmasıyla benzer çalışmalara çıkış noktası olabilir. Bu tip araştırmalar arttırılarak, son kullanıcının tercihlerinin algılanması ve tasarımların bu yönde geliştirilmesine olanak sağlanacak sonuçlara ulaşılabilir. Bu araştırma kapsamında peyzaj algısı sadece görsel boyutuyla ele alınmaktadır ve ölçek etkisi göz ardı edilmiştir.

Çalışmanın ana materyalini kavramsal altyapıya yönelik olarak betimsel çalışmalar ile uzman tasarımcı grubuna ve tasarım eğitimi almamış gruba yapılan likert ölçeğiyle değerlendirilen fotoğraflı anket oluşturmaktadır. Bu çalışmalarda kaynak olarak bugüne kadar yapılmış tasarım, biçim, form, estetik, tasarım elemanları ve ilkeleri gibi çok çeşitli kaynaklara yer verilmiştir.

Mayıs 2011,120 sayfa

Anahtar Kelimeler: Estetik değerlendirme, tasarım, peyzaj beğeni, görsel değerlendirme.

ABSTRACT

Master Thesis

A RESEARCH ON DETERMINATION OF VISUAL LANDSCAPE QUALITY BASED ON 'FORMAL AESTHETIC EVALUATION APPROACH'

Ayşe Aylin DİNÇER

Ankara University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. İlkden TAZEBAY

In this study, all the design disciplines that shape our environment, education helps to create the design concepts taught in basic design Principles, 'Visual Assessment can not take place as a benchmark and the' visual beğeni'ye investigated. Design and planning issues, particularly in terms of scale, design, materials use and landscape architecture with the broadest range of this research and selecting the 'aesthetic evaluation'and 'beğeni'nin relations with each other, whether measured values olmadıklarıyla multi-disciplinary discussion about the idea of a new assessment can bring to this proposal thesis is the importance.

The outcomes of this thesis project: The close relationship between aesthetic & appreciation, the appreciation of objects that have harmonic design, the preference of complicated designs versus simple are findings that can be used as reference for similar projects. This and similar thesis projects will help us to understand the preference of the end user and give us direction in future designs. Landscape architecture perception has only been evaluated from a visual point of view; the scale effect has been disregarded.

The survey used in this project is in Likert Scale and includes conceptual infrastructure Images and photographs. Two focus groups have answered this survey: a group of 52 that are experts in Design and a group of 91 that have no educational background in design. This Thesis Project has used various design, model, form, aesthetic and other design components & fundamentals as reference.

May 2011,120 pages

Key Words: Aesthetics evaluation, design, landscape appreciation, visual evaluation.

TEŞEKKÜR

Çalışmalarımı yönlendiren, her aşamada yanımda olduğunu hissettiren bilgi, öneri ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Sayın Prof. Dr. İlkden TAZEBAY'a (Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı), beni çalışma konumun oluşmasında yönlendiren Sayın Prof. Dr. Halim PERÇİN'e (Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı), yüksek lisansa başlamam için yüreklendiren ve her konuda desteğini hissettiğim sayın Dr. Tijen SONKAN'a (Bilkent Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı), çalışmamın ufkunu açan Sayın Doç. Dr. Semiha YILMAZER'e (Bilkent Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı) ve Sayın Yar. Doç. Dr. Ekrem Kurum'a (Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı), beni istatistik bilimi ile tanıştıran kuzenim Sayın Yar. Doç. Dr. Ece Ceylan KARADAĞLI'ya (Çankaya Üniversitesi Uluslararası Ticaret Anabilim Dalı), çalışmamın daha matematiksel hale gelmesinde emeği olan Sayın Mert MİRASGELDİ'ye, maddi manevi her türlü fedakarlığı esirgemeyen sevgili aileme ve moral deposu dostlarıma en derin duygularla teşekkür ederim.

Ayşe Aylin DİNÇER

Ankara, Mayıs 2011

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı.....	2
1.2 Kaynak Özetleri.....	4
2. KURAMSAL TEMELLER.....	9
2.1 Sanat,Estetik ve Beğeni Kavramı.....	9
2.1.1 Sanat ve estetik kavramı.....	9
2.1.2 Beğeni kavramı.....	16
2.2 Peyzaj Kalitesinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Teknikler: Yaklaşım Modelleri.....	18
2.2.1 Biçimsel Estetik Yaklaşım Modeli.....	20
2.2.2 Psikolojik Yaklaşım Modeli.....	21
2.2.3 Psikofiziksel Yaklaşım Modeli.....	21
2.3 Tasarım Kavramı.....	22
2.3.1 Estetik ve biçim: Estetiğin somut boyutu.....	24

2.3.2 Tasarım elemanları: Bütünü oluşturan parçalar.....	24
2.3.3 Tasarımın temel prensipleri:Biçimin görsel değerlendirme kriterleri.....	27
2.3.3.1 Ritim.....	28
2.3.3.2 Tekrar.....	30
2.3.3.3 Denge.....	32
2.3.3.4 Ölçek ve oran.....	34
2.3.3.5 Vurgu.....	36
2.3.3.6 Bütünlük (Armoni).....	38
3. MATERYAL VE YÖNTEM	42
3.1 Materyal.....	42
3.2 Yöntem.....	44
3.2.1 Anketlerin hazırlanması.....	49
3.2.2 Anketlerin uygulanması.....	51
3.2.3 Anketlerin değerlendirilmesi.....	51
4. BULGULAR.....	56
4.1 Kullanıcı Anketi Analiz Bulguları.....	56
4.2 Uzman Anketi Analiz Bulguları.....	61
4.3 Kullanıcı ve Uzman Anketlerinin İlişkilendirilmesi.....	66
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	68
KAYNAKLAR.....	72
EKLER.....	75
EK.1 Kullanıcı Anketi.....	76

EK.2 Uzman Anketi.....	81
EK.3 Anketlerde Kullanılan Görüntüler.....	90
EK.4 SPSS Programı Analiz Tabloları.....	95
ÖZGEÇMİŞ.....	119

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Eski Mısır'da oran teorileri (http://www.elizrosshubbell.com,2009)	11
Şekil 2.2 Vitruvius insanı (http://www.idmilano.com,2005).....	12
Şekil 2.3 Günümüz insanında modüler oran sistemi (http://www.infovis.net,2011).....	12
Şekil 2.4 Eski Yunan'da Altın oran. (http://www.freemasonry.bcy.ca,2011).....	13
Şekil 2.5 Fibonacci Serisi (http://www.jwilson.coe.uga.edu,2005).....	14
Şekil 2.6 Görsel anlatım dili elemanları	25
Şekil 2.7 Organizasyon çeşitleri.	26
Şekil 2.8 Doğada ritim (http://www.landscape-design-advisor.com,2010).....	28
Şekil 2.9 Rhytm (http://www.artchive.com,2008)	28
Şekil 2.10 Sıralı Ritim (http://www.debraprinzing.com,2011).....	29
Şekil 2.11 İlerleyen ritim (http://www.debraprinzing.com,2007).....	30
Şekil 2.12 Tekrar (http://www.laurenhinkley.com,2009).....	31
Şekil 2.13 Simetrik denge (http://www.designmuse.files.wordpress.com,2010)... ..	32
Şekil 2.14 Asimetrik denge (http://designmuse.wordpress.com,2010)	33
Şekil 2.15 Ölçek ve oran (http://www.gearsandshifts.com,2010).....	34
Şekil 2.16 Ölçek ile vurgu (http://www.lh3.ggpht.com).....	36
Şekil 2.17 Armoni (http://kyotogarden-landscape.com,2010).....	38
Şekil 2.18 Şekil-Zemin ilişkisi (http://www.nwlink.com).....	39
Şekil 2.19 Yakınlık ve benzerlik.....	40
Şekil 2.20 Süreklilik (http://www.iro.umontreal.ca).....	40
Şekil 3.1 Çalışmaya ait kuramsal çerçeve.....	44

Şekil 3.2 Akış Planı.....	49
Şekil 4.1 Görüntü 12.....	59
Şekil 4.2 Görüntü 1.....	59
Şekil 4.3 Temel tasarım ilkeleri – beğeni regresyon katsayıları	61
Şekil 4.4 Görüntü 15.....	66
Şekil 4.5 Görüntü 9.....	66

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1 Kullanıcı anketi puan analiz değerleri.....	52
Çizelge 3.2 Uzman anketi puan analiz değerleri	53
Çizelge 3.3 Görüntülere göre organizasyon tipleri.....	54
Çizelge 3.4 Görüntülere göre basit-karmaşık organizasyonlar	54
Çizelge 3.5 Görüntülerin tasarım ilkelerini taşıma durumları.....	55
Çizelge 4.1 Kullanıcı anketi beğeni –estetik arası ilişkiler	57
Çizelge 4.2 Kullanıcı grubu en çok-en az beğenilen görüntüler	59
Çizelge 4.3 Hukuk, İşletme ve Matematik bölümü beğeni.....	60
Çizelge 4.4 Regresyon analizi katsayıları.....	62
Çizelge 4.5 Ayrı ayrı görüntü için yapılmış regresyon ilişki matrisi.....	63
Çizelge 4.6 Görüntüler bağımsız değişkenler ve beğeni arası ilişkiler.....	64
Çizelge 4.7 Uzman grubu görüntülere göre beğeni.....	65
Çizelge 5.1 Kullanıcı ve uzman grubu beğenilen görüntüler sıralaması.....	70

1.GİRİŞ:

Mimarlık, insan ve içinde yaşadığı çevre arasında bir denge kurmak amacıyla fiziksel çevre yaratmaya yönelik bir meslektir. Bu fiziksel çevre yaratılırken sorunlarla karşılaşılır. Bu sorunların iyice belirlenmesi ve her biri için özel çözüm yolunun araştırılması gereklidir. Sorunlar; doğa koşulları, insan ve çevre organizasyonu, statik, güvenlik, teknoloji, ekonomi, verim ve buna benzeyen formüle edilebilir konulardan; davranış, iletişim, kültür, sanat ve estetik gibi formüle edilmesi daha güç konulara kadar yayılmaktadır (Ataç 2006).

"Mimari ürün"ün değerlendirilmesi problemi, Akın (1995)'ın da belirttiği gibi tarih boyunca üzerinde tartışılan ve bir sonuca ulaşamamış olan, doğası nedeniyle de güncelliğini koruyan bir alandır. Mimarlığın gelişimi mevcut durumun saptanması ve geçmişle ilişkilerinin araştırılmasına bağlıdır. Mimarlık alanında tasarlanan ürün, ekonomik, teknolojik, iklimsel, etik gibi birçok açıdan değerlendirilebilir. Çevreyi potansiyeline göre yorumlayarak tasarlayan Peyzaj Mimarlığının ürünlerinin değerlendirilmesi sırasında da izlenen yöntem; tasarımı yapılacak alanın analizinin yapılarak kaynağa ait niteliklerin ilişkilendirilmesi, sınıflandırılması ve buna bağlı olarak peyzaj değerinin belirlenmesi, alan kullanım kararlarının alınması ve önerilerin getirilmesinde temel oluşturmaktadır (Çakıcı 2007).

Peyzaj değerinin belirlenmesinde en büyük sorun, belli başlı peyzaj öğelerinin görsel değere etkilerinin belirlenerek, insanların neleri tercih ettiğinin önceden tahmin edilebilmesi için kapsamlı bir yöntemin geliştirilememesidir (Wherreth 1996).

Kaptanoğlu (2006)'nın belirttiği gibi "Yöntemin geliştirilmesi, güzel olarak nitelendirilen özelliklerin bilinmesini ve estetik anlayışın kavranarak peyzajın görsel değerlendirilmesinde yer almasını gerektirir". Ancak estetik somut bir kavram değildir. Dolayısıyla önceden kesin olarak belirlenmiş kuralları yoktur. Bu da estetik değerlendirme için ölçütlerin liste halinde bulunmasını imkansız hale getirir.

Peyzaj değerlendirme araştırmaları ve uygulamaları daha çok evre psikolojisi, kırsal sosyoloji, coğrafya gibi sosyal bilim dalları tarafından konu olarak seçilmiştir. Bu disiplinlerin bakış açısı çerçevesinde amaç; peyzaj özelliklerini tanımlamak ve değerlerini ölçmektir. Peyzaj değerlendirmeleri, bir peyzajın teknik ve sosyal yönden beklenen ltleri ne kadar karşıladığını sorgulamaktadır. Parsons, vd. (2002) ve Palmer (2003)'ın yaptığı çalışmalar, görsel peyzaj değerlendirmesini yani bu değerlendirmelerin estetik ve tercih ltnde peyzaj algısına yönelik kısmını kapsamaktadır. Görsel değerlendirme çalışmaları, estetiği; planlama, tasarım ve yönetim ile bütünleştirmeye çalışır (akcı 2007).

Görsel peyzaj değerlendirmelerinin doğru kriterlerle yapılması; ileride yapılacak peyzaj düzenleme çalışmalarının son kullanıcı beğenisini kavrama ve tasarımın bu yönde geliştirilmesiyle, genel geçer görsel başarının elde edilmesine olanak sağlayabilir.

1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmayla; yaşadığımız çevreyi şekillendiren tüm tasarım disiplinlerinde, eğitimi sırasında 'ürün'n oluşmasına yardımcı kavramlar olarak öğretilen 'temel tasarım ilkeleri'nin, görsel değerlendirmede birer lt olarak yer alıp alamayacağı ve 'görsel beğeni'ye etkileri araştırılmıştır. Tasarım ve planlama konularında; özellikle tasarım materyalleri kullanımı ve ölçek açısından en geniş yelpazeye sahip olan Peyzaj mimarlığı araştırmanın konusu olarak seçilerek: 'estetik değerlendirme' ve 'beğeni'nin birbirleriyle ilişkileri, llebilir değerler olup olmadıklarıyla ilgili tartışmaya multi disiplinler yeni bir değerlendirme nerisi getirebileceği fikri bu tezin önemini oluşturmaktadır.

Estetik kavramının ve beğenin birbirleriyle ilişkilerinin ve llebilirliklerinin kontrollü anket sonuçlarıyla desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bu teze ulaşılan

sonuçların, tasarım öğretileri ve son kullanıcının görsel seçimleri arasındaki ilişkiyi araştırma için de bir çıkış noktası oluşturulabileceği düşüncesi taşınmaktadır. Araştırma kapsamında peyzaj algısı sadece görsel boyutuyla ele alınmaktadır ve ölçek etkisi göz ardı edilmiştir.

Peyzajın görsel değerlendirilmesi sırasında, peyzajın üzerimizde yarattığı psikolojik etkiler haricinde ve algıdan bağımsız olarak yani ‘biçimsel estetik değerlendirme’ yapılırken, yapılan düzenlemeyle ilgili olarak, temel tasarım ilkelerine sahip olup olmamasının; dolayısıyla oran ve uyum gibi estetiğin temelini oluşturan kavramları üzerinde taşıyıp taşınamasının ne denli ilişkili olduğu araştırılmıştır.

Deneysel literatür çalışmalarının yöntem açısından benzeri olarak yapılan anket çalışmasında iki grup oluşturularak gruptaki her bireye; kent içi peyzaj düzenlemelerine ait fotoğraflar sunularak, fotoğraf hakkında yorum yapılması istenmiştir. İlk grup tasarım eğitimi geçmişi olan profesyoneller ve akademisyenlerden oluşmuş; uzman grubudur. Gerekli çeşitliliğin yaratılabilmesi için; Peyzaj mimarlığı, Mimarlık, Güzel Sanatlar gibi anabilim dallarından mezun olmuş ve bu konuyla ilgili çalışmalar yapan kişiler bu grupta tutulmuştur. Uzman grubuna 20 adet görüntüyü, temel tasarım ilkelerinden; ritim, tekrar, oran, vurgu, armoni taşıma durumlarına ve düzenlemeyle ilgili beğenilerini 7’li likert ölçeği üzerinden puanlandırmalarıyla ilgili hazırlanan anket formunu doldurmaları istenmiştir. İkinci grup ise tasarım eğitimi almamış ve bu konuyla ilgili çalışma yapmamış bireylerden oluşan kullanıcı grubudur. Bu gruba yine 7’li likert ölçeklendirme sistemiyle aynı görüntüleri, estetik bulma ve beğenilerine göre puanlandırmalarını bekleyen bir anket formu uygulanmıştır. Anketler sonucunda iki grubun yorumlarının ağırlıklı ortalamalarıyla tutarlılığı belirlenmiş ve değerlendirme yapılmıştır. Anketlerin hazırlanması, uygulanması ve bulguları ile ilgili ayrıntılı bilgi 3 ve 4. bölümlerde ‘Materyal ve Yöntem’ ile ‘Bulgular’ başlıkları altında verilmiştir.

1.2 Kaynak Özetleri

Araştırma kapsamında kavramsal altyapıya yönelik olarak betimsel çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda kaynak olarak bugüne kadar yapılmış mimari tasarım, görsel etki, algı, biçim, form, estetik, görsellik gibi çok çeşitli kaynaklara yer verilmiştir. Bu başlık altında araştırmayı kuramsal ve deneysel yönden yönlendiren ulusal ve uluslararası literatüre ilişkin özetler verilmiştir.

Aydınlı (1992) “*Temel Tasarım Ders Notları*” adlı kitabında tasarım elemanları, tasarım ve temel tasarım ilkelerini ayrıntılı olarak açıklamış; tasarım eğitimi boyunca öğretilen konulara değinmiştir.

Bozkurt (1992) “*Sanat ve Estetik Kuramları*” adlı kitabında sanat tanımları içerik ve estetik değerlendirilmesi çalışmalarının tarihsel gelişimini ve farklı anlayışları ortaya koymuştur. Kagan (1993) “*Estetik ve Sanat Dersleri*” isimli kitabında güzel sanatların oluşma, gelişme aşamalarıyla ilgilenmiş ve belli bir bakış açısı sağlanması açısından güzel sanatlar eğitiminde uygulanan yollar ve eser değerlendirmelerinin ölçütlerinden bahsetmiştir.

Uraz (1993) “*Tasarlama, Düşünme, Biçimlendirme*” isimli kitabında, tasarımın ilk aşaması düşünme ile birlikte izlenen yol ve tasarım elemanları, geometrik elemanların biçimsel algılanışları ve bir araya getirilmeleriyle oluşan organizasyonları yine biçimsel bir bakış açısıyla yorumlamıştır.

Akın (1995) “*Mimarlıkta Estetik Değerlendirmeye Bir Yaklaşım*” adlı çalışmasında estetik kavramları ve mimarının biçimsel analizi üzerinde durmuş ve estetiğin biçimsel organizasyonların sonucunda ortaya çıkması fikrini savunmuştur.

Ching (1996) “*Mimarlık, Biçim, Mekan, Düzen*” isimli kitabında tasarımın oluşabilmesi için kullanılan elemanlardan kapsamlı bir biçimde söz etmiştir. Özellikle geometrik elemanların ve özelliklerinin, mimari biçimi oluşturması ve algılanabilirliği açısından önemi kitabının konusudur.

Hoffman (1997) “*Testing the Validity and Reliability of Slides as Representations of Northern Hardwood Forest Condition*” adlı araştırmasında fotoğraf ve dıaların da peyzaj algısı ve tercihlerini belirleme çalışmalarında, alan çalışmalarının yanında doğru bilgi verebildiği sonucuna ulaşmıştır.

Edirne (2004) “*Tasarımın Temel Prensipleri ve İçmimari Tasarımda Uygulama Örnekleri*” adlı çalışmasında detaylı olarak tasarım elemanları ve temel tasarım prensiplerinin tanımlarıyla içmimari tasarımın tarihçesi anlatılmış ve uygulama örneklerine yer verilmiştir.

Ergaz (2005) “*Postmodern Teorinin Günümüz Estetik Söylem ve Pratiği Üzerine Getirdiği Açılımlar*” isimli araştırmasında modernizm ve sonrasındaki sürecin oluştuğu tarihteki kültürel ve teknolojik değişimler çerçevesinde değişim ve gelişimi estetik kuramları doğrultusunda detaylı bir şekilde anlatmıştır.

Akın (2006) “*İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitiminde Estetik Öğretimi*” adlı doktora tezinde ,görsel sanatlar dersinde öğrencilerin estetik bakışlarının geliştirilmesi amacıyla aktif öğrenmeye önem verilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Konuyla ilgili olarak deney ve kontrol grupları oluşturularak; başarı ve tutum testleri uygulanmıştır. Nicel veriler SPSS bilgisayar programları ile incelenmiş nitel veriler ise ders notlarıyla derlenmiştir.

Akyol (2006) “*Kent Mobilyaları Tasarım ve Kullanım Süreci*” isimli araştırmasında görsel anket ve analiz çalışmalarıyla kent içi parklarda kullanılan mobilyaların, tasarımları ve beğenilerin durumları, kullanım ömürleri ve fonksiyon ilişkilerini irdelemiştir.

Ataç (2006) “*Mimari Biçimlenişte Yorum*” adlı araştırmasında mimarlığın tarihi, geçirdiği evreler ve form, organizasyon ve biçim gibi mimariyi oluşturan unsurlara örnekleriyle yer vermiştir.

Draves (2006) “*The Aesthetics and Fractal Dimension of Electric Sheep*” isimli çalışmasında iki boyutlu fraktal geometrilerin estetik bulunması ve ölçütleriyle ilgili bilgisayar programı üstünden sayısallaştırma ve internet kullanımıyla geniş gruplar üzerinde beğenin yorumlatılmasıyla ilgili çalışmıştır.

Hekkert (2006) “*Design Aesthetics: Principles of Pleasure in Design*” adlı çalışmasında gelişim psikolojisini temel alarak, estetik seçimlerimizin aslında yaşam ve fonksiyonları yerine getirmede yararlı olan çevresel desenlerden örneklerek bu yönde algılarımızın geliştiğini savunmuştur. Algılarla gelişen estetik zevkin; çeşitlilikte oluşan bütünlük, gelişmişlik, minimum görünüşte maksimum etki ve en iyi eşleşme gibi 4 ana faktörle açıklamaya çalışmıştır.

Kaymakcan (2006) “*Yüksek Öğretim Sanat Eğitiminde Temel Tasarım Eleman ve İlkelerinin Öğretimi ve Uygulamaları*” adlı tezinde sanat eğitimde uygulanan tasarım elemanlarının tanıtılması ve geçmişten günümüze denenerek çıkartılan temel tasarım ilkelerinin, derslerde öncelikle öğretilmesi (temel tasarım dersi) ve bundan sonra uygulamalarla pekiştirilmesinin eğitim zamanını kısalttığıyla ilgili yapılmış literatür araştırmaları sunulmuştur.

Machwe ve Parmee (2006) "*Integrating Aesthetics Criteria with Evolutionary Processes in Complex, Free Form Design*" adlı çalışmalarında estetik ölçütlerin, daha karmaşık tasarımlarda da kullanımının matematiksel taşıma ve cisim oranları ve birbirlerini taşımasıyla ilgili statik formülasyonlarla olan ilişkisi araştırılmıştır.

Sağver (2007) "*Müzik ve Mekan Tasarımında Ortak Biçimleniş Özelliklerine Analitik Bir Yaklaşım*" isimli tezinde mekan ve müzik kavramlarının oluşum ve gelişimleri araştırılmış ikisini de oluşturan elemanlar ve temel tasarım ilkeleri ilişkileri irdelenmiş; analitik bir bakış açısına ulaşılmıştır. Estetik uyumun doğada varlığından çıkarılan oranlarla matematikleştirilmesi; müzik ve mekanda benzer kullanımlarla varoluşu tartışılmıştır.

Badem (2007) "*Genetik Algoritmaların Yaratıcı Mimari Tasarımında Kullanımı*" isimli tezinde her türlü tasarım endüstrisi için bilgisayar tabanlı form üretme motorlarının, doğanın evrimiyle oluşturduğu formların algoritmaya taşınması ve matematikselleştirilmesiyle oluşturulabileceği ve Form G adlı bu programın yapısı tartışılmıştır.

Sayın (2007) "*Mimari Tasarım Eğitime Bütüncül /Metamorfik Bir Yaklaşım*" isimli doktora tezinde, mimaride bütüncül yaklaşım oluşturulması açısından metaforların önemli bir rol oynadığı, mimarlık eğitiminde uygulanan yöntemlerden ve özne-nesne ve bütün ilişkisinin sağlanmasının öneminden bahsetmiştir.

Aşağıda yer alan literatür özetlerinde de anket çalışmasına yön veren bazı deneysel çalışmaların özetlerinden bahsedilmektedir.

Wohlwill (1976) "*Environmental aesthetics: the environment as a source of affect*" adlı çalışmada uyarımı görmek amacıyla karmaşa ve tercih başlıklarında

araştırmalar yapmıştır. Bunun için bağımsız bir jüri tarafından seçilmiş gerçek çevreden slâytlar veya fotoğraflar seçerek deneklere sunmuştur.

Boster (1976) “*Measuring Landscape Esthetics: The Scenic Beauty Estimation Method*” ve Arthur (1977) “*Predicting scenic Beauty of Forest Environments*” adlı araştırmalarında regresyon analizleri metoduyla görsel güzelliğın matematiksel olarak ifadesinin yapılabileceğı ve görsel güzelliğın bu yöntemle değerlendirilebileceğı sonuçlarına ulaşmışlardır.

Alp (1979) “*Aesthetic Response To Geometry in Architecture*” adlı araştırmasında yaptığı kontrollü deney çalışmasıyla, mimari ürünlerin tercihinde geometrinin yani biçimin seçimlerde etkili olduğuna ve kişilerin seçimlerinde geçmiş alışkanlıklarına yakın olan ürünlere ilgi duyduğu sonucuna ulaşmıştır.

akıcı (2007) “*Peyzaj Planlama alışmalarında Görsel Peyzaj Değerlendirmesine Yönelik Bir Yöntem alışması*” adlı doktora tezinde peyzajın görsel değerlendirilmesinde, algıya bağlı olarak peyzaj özelliklerinin saptanmasına anket yoluyla nitel bir yöntem geliştirmeye çalışmıştır. 25 adet kent içi parklara ait görüntü uzman ve 125 kullanıcı grubuna likert ölçü sistemiyle açıklık, gizlilik gibi yönlerden puanlandırılmıştır.

Çırak (2008) “*Mimaride Biçimin Görsel Etkisi: Tasarımcı Hedefi ve Kullanıcı Üzerinden Bir Araştırma*” isimli tezinde estetik ve görsel değerlendirmede biçimin etkisini araştırma amaçlı alan çalışmasına yer vermiştir. 50 kullanıcı ve 50 mimardan oluşan gruba Antalya ilindeki 5 bina yorumlatılmıştır. Burada tasarımcıların bırakmak istedikleri görsel etki röportaj yoluyla sözlü olarak öğrenilmiş ve kullanıcı yorumlarıyla karşılaştırılmıştır. Uluslararası ve ulusal literatür araştırmaları sonucunda, konuyla ilgili kavramsal altyapı ‘Kuramsal Temeller’ başlığı altında derlenmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER

Bu bölümün amacı, doğal veya tasarlanmış peyzajın görsel değerlendirilmesi, estetiği, biçimlendirilmesi araştırmalarının temelini oluşturan çeşitli kuramsal görüşlerin gözden geçirilmesidir. Bu şekilde, bu çalışmada uygulanan yöntem ve ulaşılan sonuçlar, açıklanan kuramsal çerçeveler kapsamında değerlendirilebilecektir.

2.1 Sanat, Estetik ve Beğeni Kavramı

Alp (1979)'in de belirttiği gibi mimari ve sanat, bilinen elemanların çeşitli kombinasyonlarını yaparak yeni objeler yaratır. Mevcut dünyadan referans alarak henüz denenmemiş ama denenmesi mümkün durumları oluştururlar. Estetik teorileri ne sonsuza kadar genel geçerdir ne de evrensel olarak kabul görmüşlerdir. Mimari estetik anlayışının kalıplaşmış metamorfozlardan çok dönemsel olması da bununla ilgilidir.

Mimari dönemlerin değişmesiyle beraber, kimi zaman geometrik kuralların hükümdarlığı sürmüştür kimi zaman da buna tepki olarak bir diğer dönemin gelişimini izlemiştir ki bu da mimari ürünün deneyselliğinin doğasından kaynaklanmaktadır.

Bu başlık altında sanat, estetik ve beğeni kavramlarının tarihsel gelişimi ve yorumlanmasıyla ilgili literatürden bahsedilmektedir.

2.1.1 Sanat ve estetik kavramı

Her ikisi de felsefenin bir dalı olan sanat felsefesi ve estetik tarihsel gelişimleri içinde zaman zaman eşanlı tutulmuşlardır. Sanat felsefesi ve estetiğin ortak olarak ele aldıkları konular, beğenilerin özü ve anlamı, sanatın gerçeklik ile ilişkisi ve bu ilişki

içinde sanat yapıtlarının gerçekliği ne ölçüde yansıttığı, sanatı yöneten ölçüt ve ilkelerin neler olduğu gibi konulardır.

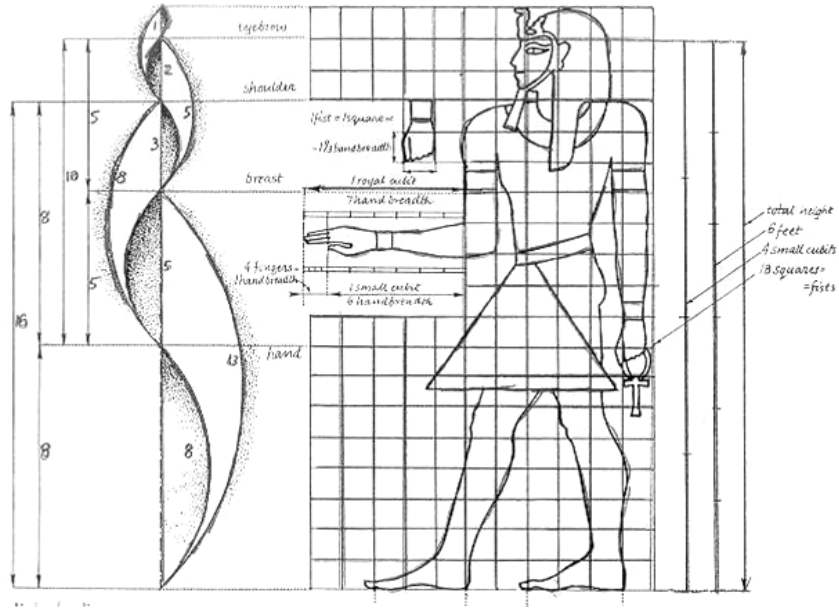
Tarihsel gelişim içinde sanat, pek çok filozof tarafından yorumlanmıştır. Platon'a göre 'ideanın öykünmesi (imgemizde beliren biçimin taklidi)' olan sanat, Aristo'ya göre 'gerçeğin öykünmesi (taklidi)'dir. Aristo'nun görüşüyle beraber sanatın eğitici, öğretici ve eğlendirici yanı ortaya çıkar. Fransız düşünürü ve yazarı Rousseau'nun 'anlatımlı sanat' anlayışıyla sanat 18.yüzyıl sonlarında öykü anlatmaktan çok güzel anlatımı beraberinde getirmiştir; bu da sanata biçimci bir bakış sağlamıştır. Günümüzde sanat 'bilinçaltı duygu ve düşüncelerin bütünü' olarak yorumlanmaktadır.

"Estetik" sözcüğü Yunanca "aisthesis" veya "aishanesthai" sözcüklerinden gelir. Duyum, duyular, algı, duygu ile algılamak gibi anlamlar taşır. Estetik, duyguların sağladığı bilgilerin bilimidir. Ergün (2005)'nün çalışmasında belirttiği gibi "'Güzel" in ne olduğunu varlık ve bilgi görüşüyle ilgilendiğinde ele alarak sistemli bir biçimde araştıran ilk filozof Platon iken, sözcük anlamı Grekçe "aisthesis" (algı, duyum) den gelen estetik kavramını ilk kez bağımsız bir disiplin olarak kullanan filozof ise A.G. Baumgarten olmuştur. Ona göre estetik, "güzel üzerine düşünme bilimi"dir"(Çakıcı 2007).

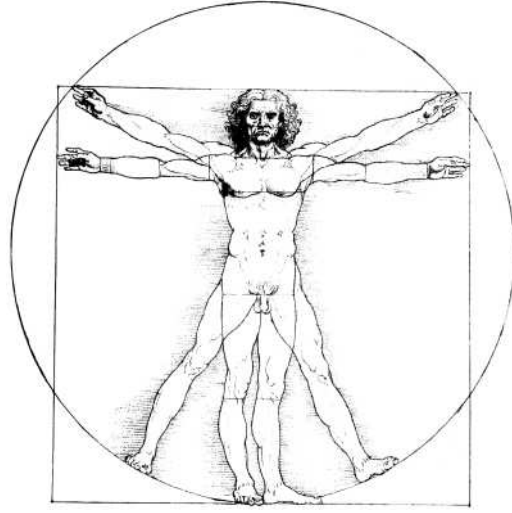
"Estetik" terimi 18. Yüzyıldan farklı olarak ilk kez klasik Yunan yazarlarının eserlerinde duyusal ve düşüncesel dünya görüşlerini anlatmak üzere bir bilim olarak görülmüştür. 19. yy.da Hegel'in etkisiyle, estetik daha çok sanatsal anlamını araştıran bir disiplin haline gelmiştir. Kant'a göre "estetik yargı", şeylerin biçimlerini, onlardan haz duyusunu elde edecek tarzda ele alan yargıdır. Estetik insanda bir şeyin güzel duygusunu nasıl uyandırdığıyla ilgili teorilerdir (Çakıcı 2007). Çağımızda sanatları belirleyen yalnız "güzellik" kategorisi değildir. Çünkü artık güzel kadar çirkin de, hoş olan kadar olmayan da, armonik olan kadar olmayan da bir estetik kategorisi olmuş, negatif-pozitif estetik değerler bütünleşmiştir. Yunanlı matematikçiler ve filozoflar,

evrene ilişkin görüşlerini matematiksel ifadelere dönüştürmüşlerdir. Kuban, özellikle Pisagorcular için ister doğa, ister insan eliyle yaratılsın, her çeşit güzelin esasını matematik ilişkilerin saptadığını belirtmektedir (Kuban 1990).

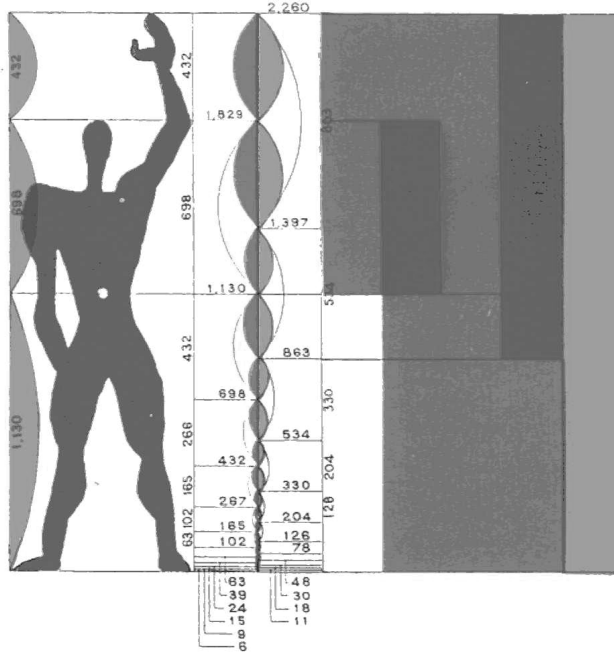
Oran Teorileri: Rönesans mimarlığı, mimarlığın sayılarla olan ilişkisine ve temelde insan ölçüğüne önem vermiştir. Vitruvius'un insan göbeğini merkez alarak, insan bedeninin uzantılarının geometrik şekillerin en temeli ve ideali olan bir kare ve bir dairenin kenarlarında yer almasını betimleyen çizimi, Rönesans aydınlarından Leonardo da Vinci tarafından da kullanılmıştır (Çırak 2008). Farklı dönemlerde oluşturulan insan bedenine bağlı oran sistemleri şekil 2.1- 2.3'te gösterilmiştir.

Şekil.2.1 Eski Mısır'da oran teorileri (<http://www.elizrosshubbell.com,2009>)

Şekil 2.2 Vitruvius insanı (<http://www.idmilano.com>,2005)

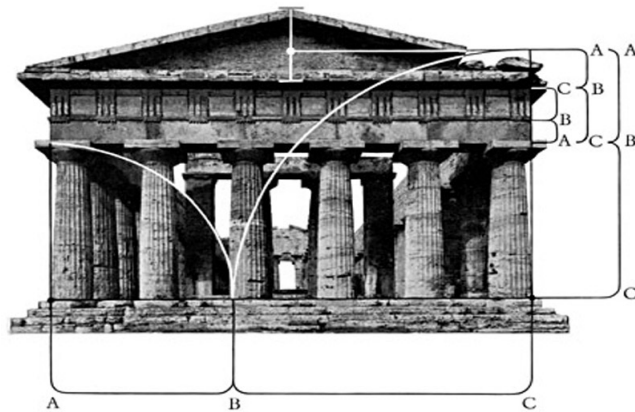
Şekil 2.3 Günümüz insanında modüler oran sistemi (<http://www.infovis.net>,2011)

Birçok tür ve içerik içerisinde nesne, sanat yapıtı veya anıt biçim, konumlarıyla anıtsal, dinsel, kültürel ve sosyal içerikli olabilirler. Bu tür içerikler, türlü biçimlerle ve ilgili oldukları zamana göre anlatılırlar. Bu yapıtlarda yararlı, güzel duyusal (estetik) ve

düşünsel içeriklerin egemen etkileri biçimlerin oluşmasında etkin olmuşlardır. Bu içeriklerin anlatımı biçimlerdir. Böylece sanatçının elinde üç boyutlu, yapısal, tasarımın gerektirdiği ya da güzel duyuusal olmak üzere biçimlenmeden, içeriğe ulaşacak geniş olanaklar dizgesi vardır(Çırak 2008).

20.yy'da doğa biçimlerini anlamayı kolaylaştıran fractal geometrinin geliştirilmesiyle, 19.yy'da doğadan kopya çekilerek oluşturulmuş olan ve her objede olması gerekliliği savunulan altın oran kavramı, tasarımda sadece ortagonal formlara bağlı kalmayıp diğer formlara da uygulanabilirliği ortaya çıkmıştır. Böylece estetik değerlendirmede kullanılan altın oran kavramı her tür forma uygulanabilirliğinin olması olasıdır.

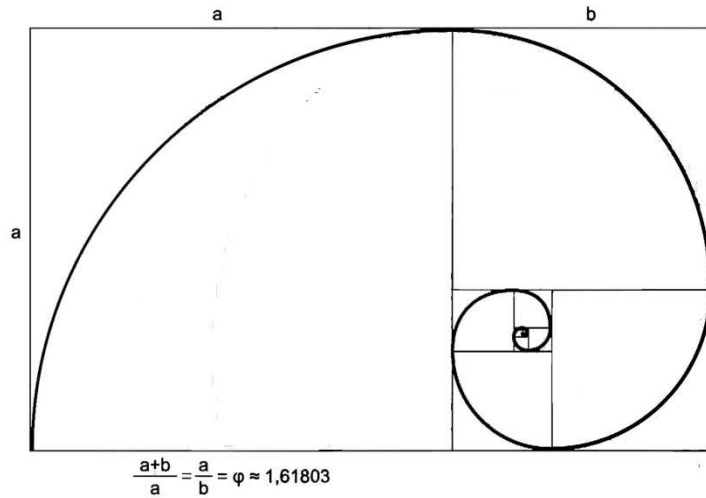
Elemanlar arasındaki ideal düzeni oluşturma isteği karşısında çeşitli oran teorileri ve bunları açıklayan kavramlar ortaya çıkmıştır. Bunlar parça ve bütün arasında veya parçaların birbirleriyle görsel ilişkisini kuran sayısal karşılaştırmalara yönelik sistemlerdir. En çok kullanılanı Altın Oran, Fibonacci dizisi ve Le Corbusier'in Modüler sistemleridir.

Şekil 2.4 Eski Yunan'da Altın oran ([http://www. freemasonry.bcy.ca,2011](http://www.freemasonry.bcy.ca))

Bu sistemlerin içeriğinde geometrik yapıların kullanılması söz konusudur. Geometri tasarımda yapısal düzeni kurmak için gerekli organizasyonu sağlar. Geometrik kurgu doğada da mevcuttur. Parçaların birbirleriyle boyutsal ilişkilerini açıklar. Bu orantı gerek ritim duygusu, gerekse dengeli bir tasarım yaratmaya yardımcı olur. Altın Oran, rasyonel bir sayı ile ifade edilmemesine karşın geometrik yöntemlerle matematiksel ilişkileri kolayca açıklar. Tasarımcılar insanların biçimlere, oranlara, ölçülere ve ritimlere olan tepkilerini araştırmışlardır. 2/3, 4/5 ve 5/8 gibi basit oranların kullanılmasıyla durgun etki veren kompozisyonlar oluşturmuşlardır. 2/3/5/8/13 gibi oranlar ise daha dinamik ve çekici etkiler yaratır. İlginçlik veya ilgi çekicilikle, memnuniyet arasında karşılıklı bir ilişki vardır.

Altın Oran kurgusu da, insanda haz ve memnuniyet yaratır. Araştırmacılar bu haz duygusunun sebebinin, altın oran özelliklerinin insan beyninin çalışmasındaki özelliklere uygunluktan kaynaklandığını vurgulamaktadırlar. Aynı zamanda bir insan DNA molekülüne veya galaksiye de bakıldığında, oran kavramının varlığı ve yinelenen bir şey olduğu doğal olarak hissedilir. Bu sebeple Altın Oran gibi sistemlerin kullanılması tasarımın etkinliği ve ilgi çekiciliğine yardımcı bir araç olduğu görülür(Edirne 2004).

Şekil 2.5 Fibonacci Serisi (<http://www.jwilson.coe.uga.edu,2005>)

Sanat felsefesi estetikten farklı olarak, estetik dışındaki etkenleri ve bağlamları de (dinsel, ahlaksal, toplumsal) göz önünde bulundurur. Estetik ise yalnızca sanattaki güzel değil, doğadaki güzeli de konu olarak alır . Ayrıca Bozkurt (1992)'un da belirttiği gibi estetik "yalnızca güzel nesneyi değil, aynı zamanda güzelin öznel ve tinsel yaşanışı ve yaratılmasının da içerdiği için" sanat felsefesine göre kapsamı daha geniş olan bir felsefe disiplini olarak kabul edilir.

Sanat evrensel olarak insanların iletişim kurmasını, duymasını-hissetmesini, görmesini sağlar. İnsana ait tüm duyguların; söz, ses, renk, hareket ve biçimler aracılığıyla somutlaştırılmasıdır. Seçmek, üretmek, yaratıcılık ve çözümlenmeden oluşan aşamalardan oluşur (Çellek, <http://www.tulaycellek.com>,2009).

Sanat sözcüğü genellikle plastik veya görsel dediğimiz sanatlar için kullanılır ancak; yine düşüncelerin ifadesini sağlayan edebiyat ve müzik dallarını da kapsar. Bütün bu sanatların ifade edilmelerinde kullandıkları malzemelerin farklı olmasına rağmen, ortak özellikleri vardır.

Kaymakcan (2006)'ın çalışmasında belirttiği gibi "İçerik bakımından sanat yapıtı toplumsal yapı ve ilişkilerle sıkı bir bağ içindedir. Biçimsel bakımdan da sanat yapıtı tasarım eleman ve ilkelerine aynı şekilde bağlıdır. Bu eleman ve ilkeler belirli anlatım biçimlerinde önem sıralarında ciddi değişikliklere uğrarlar, bu nedenle günümüz koşullarında sistematüğini tekrar tekrar oluşturmak gerekir".

Estetik öğreti, etkin bir bakış açısını seçerek sanatla yaşamı uzlaştırmaya çalışan bir öğretdir. Estetik, iki temel öğeyi göz önünde tutmaktadır . Ataç (2006)'a göre sanat bir eğlence değil, yaşama katlanmanın en yüksek ve tek doğal biçimidir: estetiğın alımlayıcı bakımından değil yaratıcı bakımdan kurulması gerekir.

Yine Kaymakcan'ın (2006) belirttiği gibi “Günümüzde sanat eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında Temel Sanat Eğitimi adı altında birçok tasarımsal kavramların öğrenilmesi ve uygulamasına dayanan bir eğitim metoduyla işe başlanmaktadır. Bu yöntemle eğitilen öğrenciler sanatın labirentlerinde kaybolmaktan kurtulup, somut ve sağlam bir bakış perspektifi kazanırken, sanatçılar için de ortak iletişim ve eleştiri dili oluşmaktadır. Temel tasarım eleman ve ilkelerinin anlaşılması, yeni bir sözlüğe, deyim ve kavramların belirliliği altında sanatsal dilin gelişmesine katkı yapmaktadır.”

Sanat eğitimi, öğrencilerin estetik duyarlılığını geliştiren, kendi güçlerini ve önemli olacak görsel gerçekleri tanımlarında önderlik eden, düşünme güçlerini artıran sosyal alışkanlıklarının oluşmasını sağlayan ve yaratıcı bireylerin yetişmesinde katkısı yüksek olan bir eğitim sistemidir (Gökaydın 1990).

2.1.2 Beğeni kavramı

Beğeni kelimesi sözlük anlamıyla güzeli çirkinden ayırma yetisi ve bu yargıyı verdiren zevk olarak tanımlanır (Anonim 1975). Beğeni ve beraberinde gelen güzellik kavramı, kişilere ve kişilerde uyandırdığı etkiye göre de farklılıklar gösterir. Kişiden kişiye farklılık gösteren bir kavramı genel bir değerlendirme yapılabilmesi zor gibi gözükse de; yapılan araştırmalarda beğenin, tekrar eden durumlarda aşinalık sebebiyle etkilenebildiği görülmüştür. Dolayısıyla beğenin tek bir yargı olmayıp değişkenlik göstermesi beklenir.

Purcell ve Nasar yaptıkları bir çalışmada çevresel deneyimde benzerlik ve farklılıkların temelini oluşturan süreç için bir model sunarlar. Bu modele göre çevrede tekrar eden düzenler, hafızadaki bilginin gelişimini etkiler (Purcell ve Nasar 1995).

Her bir örnek kendi özgün karakteristiğine sahip olsa dahi, örnekler arasında düzenli tekrar eden durumlar vardır. Farklı örneklerle tekrar eden bu durum sonucu, bilinçsiz bir öğrenme gerçekleşir. Bu sistemin temelinde, kişi zihinsel bir sunum inşa eder. Bu sunumlar şemalar, kalıplar, alfabeler veya daha genel olarak bilgi strüktürleri (hafıza) olarak tariflenir. Hafızaya depolanan bilgiler, çevredeki tekrarlar aracılığı ile olduğu için, soyut veya genel bilgidir. Fakat bizim dünya hakkındaki bilgimiz detaylı örneklerin sunumundan da oluşur. Bu düşünce geçmişe yönelik deneyimlerimizde iki şeklin olduğu görüşünü ortaya koyar (Purcell 1992).

Mimaride de beğeni kavramı dört farklı grupta incelenebilir. Bu gruplardan ilki çevrenin somut özelliklerine göredir. Kullanılan formlar, hacimler ve biçimle ilgili tüm özellikleri kapsar. Örneğin, iç mekân olarak baktığımızda, pencerenin varlığı alışılmadık bir şekilde yüksek tavanlar ve dikdörtgene zıt bir şekilde kare odalar oldukça tercih edilen durumlar olmuştur (Nasar 1981). Dış elemanlar, örneğin eğrisel çizgiler ve dekorasyonla çeşitlendirilmiş cepheler, bunun yanı sıra temizlik ve çok süslülük de kullanıcı tercihini artırır (Nasar 1983). Ayrıca 'mimari stil', 'yapının yaşı' ve 'görsel hantallığın' tercihi etkilediği bulunmuştur. Sonuçlar karışık olmakla birlikte, bazı çalışmalar popüler stillerin, avant-garde stillere kıyasla daha fazla tercih edildiğini göstermektedir.

İkinci görüş daha soyut değişkenlerle, örneğin yapı tercihindeki bilişsel kurgularla ilgilenmektedir. Örneğin tercih, orta karmaşa seviyesindeki, yapılar için daha fazla olmuştur (Wohwill 1974). Düzenli ve tutarlı yapılar tercih edilir. Estetik yorumlar kısmen bir yapının içinde bulunduğu ortam ile uyumlu olup olmadığına bağlı olarak da değişiklik gösterir.

Üçüncü durumda bazı araştırmacılar gözleyenin tercih edebileceği uygunluk veya prototiplik konusuna yoğunlaşırlar. Örneğin, Purcell ve Nasar (1992) yüksek mimarlık

ve popöler mimarlık örneKlerini ele alarak farklılığın derecesine bağlı olarak tercihin de değişeceğini bulmuşlardır. Fakat bu durum daha çok halk için değil, mimarlar için geçerli bir durumdur (Whitfiell 1983).

Dördüncü görüş, Kılıçoğlu'nun (2007) çalışmasında bahsettiği Gifford'ın (2000) makalesinde de ele alındığı gibi ara bir durum olarak etki yapar. Gözlemcilerin mimari tercihleri konusundaki yanıtları, onların farklı yapı cephelerine olan tercihleri ile nasıl ilişkili olduğunu inceleyen görüşler mevcuttur. Bu görüşte, hoşlanılarak tercih edilen memnuniyetle karşılanandır ve görüntü uyarımı destekler. Örneğin, Kuller (1980) yuvarlak dönüşlerin, kare köşeli biçimlere kıyasla memnuniyet verdiğini bulmuştur.

2.2 Peyzaj Kalitesinin Değerlendirilmesinde Kullanılan Teknikler: Yaklaşım Modelleri

"Peyzaj kalitesi", çevresel/ekolojik, sosyokültürel ve psikolojik faktörlerin geniş yelpazesini kapsayan bir terimdir ve "akılda idealize edilmiş olan peyzaj ile kişinin gözlerinin önündeki peyzajın karşılaştırmasını anlatmaktadır (Wherreth 1996).

'Görsel Kalite (Visual Quality)' ise güzellikle eş anlamı nesnellik taşıyan bir deyimdir (Wherreth 1996) . Daniel ve Boster (1976), araştırmalarında, çevrenin algılanan özelliğini belirtmek için 'manzara güzelliği' terimini kullanmışlardır. 'Doğal güzellik', 'peyzaj estetiği', 'manzara kaynağı' gibi terimler de aynı anlamda kullanılabilir (Çakıcı 2007) .

Unwin (1975), peyzaj değerlendirmesinin üç aşamasını envanter çalışması, peyzaj estetik değerinin belirlenmesi ve peyzaj kalitesinin değerlendirilmesi olarak tanımlar. Envanter aşaması peyzajda neyin var olduğunu ortaya koyan ilk aşamadır. İkinci aşama, görsel peyzajın yargılar ya da tercihlerin araştırılması ve ölçülmesi yoluyla peyzajın estetik değerinin belirlenmesidir (Çakıcı 2007).

Çakıcı'nın (2007) araştırmasında belirttiği gibi "Birçok araştırıcıya göre bir peyzajın estetik değeri genellikle peyzajın görsel değeri içerisinde temsil edilir. Buna ek olarak Vining ve Stevens (1986), sembolik ve estetik değerlerin arasındaki çakışmanın çok önemli derecede olduğunu belirtirler. Sembolik değerler, bir manzaranın ya da görünümün görsel kalitesinin değerlendirilmesinde etki edebildikleri gibi tam tersi olarak estetik kalite bir peyzajın sembolik imgesini zenginleştirebilir".

Peyzaj kalitesinin değerlendirilmesinde temel alınan yaklaşımların özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

1. Objektivist(nesnel) veya Fiziksel Paradigma: Peyzajın görsel kalitesi zaten fiziksel niteliğinin gereğidir. Önceden belirlenmiş ölçütler uygulanarak değerlendirme yapılır. Nesnellik olarak sunulan bir öznellik vardır.
2. Subjektivist(öznel) veya Psikolojik Paradigma: Peyzaj kalitesi gözlemcinin gördükleriyle değerlendirilir. Anket çalışmaları araştırma yöntemi olarak kullanılır. Öznelliğin nesnelliğe dönüştürölmesini içerir.

Peyzaj kalitesinin birey ve gruplar tarafından yapılan öznel değerlendirmelerine dayanan veya değerlendirmede peyzajın fiziksel koşullarını (niteliklerini) dikkate alan

çok farklı teknikleri içeren birçok teori ve yaklaşım incelendiğinde genelde şu üç yöntemin kullanıldığı görülmektedir (Arthur 1977, Zube 1986):

1. Biçimsel estetik yaklaşım modeli
2. Psikolojik yaklaşım modeli
3. Psikofiziksel yaklaşım modeli

2.2.1 Biçimsel Estetik Yaklaşım Modeli

Model, esas olarak, manzaranın güzelliğine etkisi olduğu düşünülen ve kapsamı açıklanmış peyzaj özellikleri ve öğeleri dikkate alınarak arazi envanterinin oluşturulmasını içermektedir. Halen sıkça kullanılan 'Biçimsel estetik yaklaşım modelinin' temel teorisi, "örnek alanın estetik değerler gibi özelliklerinin, fiziksel çevreye ait somut biçimsel niteliklerinden kaynaklandığı" şeklindedir. Biçimsel estetik yaklaşım ile peyzajın görsel değerinin belirlenmesinde, öncü ve değerli çalışmaları bulunan Litton (1968)'in elde ettiği bir takım öğe ve ilkeler planlamacılar tarafından sıkça kullanılmaktadır. Estetik özelliklere etkisi saptanan ve değerlendirilmede temel alınan öğelerin çizgi, biçim, renk ve tekstür olduğu bu model, manzaranın betimlenmesini sağladığından, 'betimleyici / tanımlayıcı' olarak adlandırılmıştır (Kaptanoğlu 2006).

Söz konusu öğeler arasındaki biçimsel karakter, peyzaj alanlarını sınıflandırmak amacıyla, farklılık, birlik, bütünlük veya karmaşa-karmaşıklık-kompleks gibi ilkeler açısından incelenmektedir. Bu model bir uzman tarafından, genellikle de, bir peyzaj mimari tarafından uygulanmakta ve analizi yapılan özellikler, çalışmanın amacı ve kaynak tipine göre değişebilmektedir (Wherreth 1996). Örnek olarak bu konuda yapılan bazı araştırmalarda görüntü, çerçeveleme, odaklanma ve zıtlık gibi temel ilkelere göre incelenirken bazılarında tekstür, derinlik veya kompozisyonun analizi yapılmaktadır (Wherreth 1996).

2.2.2 Psikolojik Yaklaşım Modeli

Berlyne (1974) ve Kaplan (1979)' in da desteklediği, manzaranın estetik değerlerinin bakan kişinin gözünde olduğu görüşüne dayanan "Psikolojik yaklaşım modeli"nde manzara, fiziksel unsurlar düşünülmeden sadece psikolojik faktörler dikkate alınarak, komplekslik, gizem, okunaklılık, anlaşılabilirlik, uyum, yenilik veya güzellik gibi peyzaj tercihini etkilediği tahmin edilen önemli nitelikler-sıfatlar açısından değerlendirilmektedir.

Görüldüğü gibi psikolojik yaklaşım modeli, peyzajı ziyaret eden veya orada yaşayan kişilerin duygularına ve algılarına başvurmaktadır. Örnek olarak yüksek kaliteli peyzajların güvenlik, rahatlama, coşku (sıcaklık/samimiyet), mutluluk, neşe gibi olumlu duyguları uyandırdığı görülürken, düşük kaliteli peyzajların ise, stres, korku, güvensizlik, sıkıntı, kasvet ve diğer olumsuz duyguları uyandırdığı anlaşılmıştır (Wherreth 1996). Bu konuda önemli çalışmaları bulunan Lynch (1960), Kaplan (1987) ve Gimblett (1990), komplekslik, gizem ve okunaklılık özelliklerinin peyzaj tercihini etkileyen ortak özellikler olduğu görüşündedirler.(Çakıcı 2007)

2.2.3 Psikofiziksel Yaklaşım Modeli

Daniel (1976), manzara güzelliğini değerlendirmek amacıyla oluşturduğu yöntemde "biçimsel estetik yaklaşım modeli" ve "psikolojik yaklaşım modeli"ni birleştiren "psikofiziksel yaklaşım modelini" oluşturmuştur. (Daniel ve Boster 1976) Günümüzde halen önemini koruyan bu modelde temel, fiziksel peyzaj özelliklerine ait envanterin oluşturulmasına dayanmaktadır. Peyzajın görsel kalitesinin belirlenmesi, kullanıcı tercihlerinin saptanması için, peyzajın fiziksel özelliklerinin analizini gerektirmektedir. Bu amaçla, psikofizikçiler, çevresel uyarıların fiziksel özellikleri ile kullanıcının algısal tepkileri arasındaki mutlak niceleyici ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla araştırma yapmaktadır.

Bu ilişkiyi, topografya, vejetasyon, su vb. gibi çevrenin fiziksel özellikleri ile tercih

edilen estetik değer veya manzara güzelliği gibi psikofiziksel tepkiler arasındaki ilişki oluşturmaktadır. Değerlendirmede, arazi örtüsü, arazi kullanımı, ormanın yapısı, gibi peyzaj özellikleri ölçülerek, kullanıcıların peyzaj kalitesi hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki istatistik testlerle analiz edilmektedir. Eşli karşılaştırmalar, Likert lekleri, eşitlendirmeler ve sınıflandırma ölçekleri gibi yöntemler, peyzajın niceleyici olarak değerlendirilmesinde kullanılmaktadır (Kaptanoğlu 2006).

Bu üç yaklaşım çerçevesinde çeşitli yeni yöntemler geliştirilmiş ancak tek bir yöntemin varlığına ilişkin kesin bir görüş oluşturulamamıştır. Günümüzde de aynı yöntemleri kullanarak kimi zaman i ie geçmiş yöntemlerin tekrar isimlendirilip sınıflandırmaları yapılmaktadır.

2.3 Tasarım Kavramı

Tasarım yeni bir Őeyler yapmak için planlamadır, değişim meydana getirmeyi gerektirir. Var olmayan bir ürünü farklı bir bakış açısıyla tanımlamak ve özelliklerini ortaya koymaktır (Anonim 1976). Bu rn bir amaç doğrultusunda tasarlanmış, yapısı ve yapımı denenebilir ve iletilebilir özelliklerdedir. Dolayısıyla tasarım somut ürünler ortaya koyma içi olarak anlaşılır.

Tasarımcı seyircinin ne göreceğini nasıl kontrol edeceğini bilmesi gerekir. Tasarım prensipleri bunu sağlar. Bunu bilmek tasarımcıyı destekler ve ne iletmek istediğini anlatan görüntüleri yaratmada yol gösterir.

Algılanan duyuların, belli bir amaç doğrultusunda düzenlemelerin değişmez prensipleri vardır. Algılanan duyular görsel, işitsel vs. ne olursa olsun bu değişmez prensiplerine göre düzenlenirler. Bunlar tasarımın temel prensipleridir.

Betimleyici sanat bir toplamdır. Her ne kadar alışkanlık, birikim ve deneyim bu toplamı kabule bizi hazırlamışsa da mekan ve objeler sadece bir yanılısamadır. Onlar

sadece iki boyutlu bir düzlemde düz renk yüzeyleridir. Fakat bir çizgi, şekil, doku veya renk somut bir gerçektir. Bu elemanlar temsil ettikleri objelerden daha gerçektirler. Onların etkileri zekaya değil, çok daha temel ve derin öncel içgüdülere dayanır. Onlar doğrudan görsel uyanışlarıyla ani ve güçlü bir cevap oluştururlar. Tasarım elemanları, tasarım ilkeleri bağlamında değerlendirilirse gerçeklik ve güç kazanır. Bu güçlere egemen olup yöneterek, tasarım eleman ve ilkeleri anlaşılır(Ataç 2006).

Tasarım prensipleri görsel bilgilerin organizasyonu için gerekli kavramlardır. Kompozisyonların meydana gelmesinde tasarım elemanlarının nasıl kullanılacağı hakkında karar vermede tasarım prensipleri yardımcı olur.

Peyzaj tasarımı; peyzaj planlama eylemine dayalı alan kullanım kararlarının verilerek tasarımın yapıldığı çalışmadır. Dolayısıyla peyzaj mimarisi ürününün tasarlanması çalışmalarında, çalışma alanında mümkün olan en iyi mekansal kompozisyon, Kaptanoğlu (2006)'nun da belirttiği gibi formal estetik bakış açısı çerçevesinde; tasarım ilkeleriyle ortaya konulmaya çalışılır. Bu ilkeler;

1. Teknik
2. Statik ve Konstrüksiyon
3. Sitüasyon(Çevreye uygunluk)
4. Denge
5. Vurgu
6. Propozisyon
7. İfade gücü
8. Dizi, ritim, tekrar
9. Renk ve renk harmonisi
10. Ölçü ve fonksiyon
11. Birlik ve kompozisyondur.

Mimari ürünleri oluştururken kullandığımız teknik, sürtüktür ve sitüasyon kriterlerinin dışındaki kriterlerin konusu tamamen biçim ile ilgilidir. Biçimi ortaya çıkaran elemanlar ve bu elemanların bir araya geliş şekillerinin özellikleridir. Bu

özellikleri de denge, vurgu, proporsiyon, ritim, tekrar, armoni gibi ilkelerle açıklamaya çalışırız.

2.3.1 Estetik ve biçim: Estetiğin somut boyutu

Bir sanat yapıtın ötekilerden ayırt edebilecek bir duysal yaşantı nesnesi haline getiren ona özgünlüğü, bireyselliği, iç bütünlüğü kazandıran bütün öğeler biçimseldir. Sanatta kavranması güç olan da çoğu zaman biçimdir.

Bir yapıtı anlama ve ondan tat alma yapıtta belirli birimlerin ya da bütünlüklerin algılanmasına ve bunların birbirini izleme sırasının somut olarak kavranmasına bağlıdır. Yapıtta her birim ötekilerle ve yapıtın bütünüyle belirli bir ilişki içindedir. Yapıtın estetik ilgi uyandırmasına da bu ilişkiler yol açar.

İşlev, biçim ve anlam çağrışımı bir araya geldiğinde mimarlık göstergesinin temsil ettiği nesne ile ilişkileri söz konusu olacaktır. Max Bense (1969)'e göre 'göstergeler anlattıkları belirli biçimlerin kavramsal karşılıklarını oluşturmalı, bir şeyi temsil etmeli, belirli bir işlevi karşılamalı, yani algıladığımız görüntüsünün kendine has biçiminin ötesinde bir anlam taşımalıdır'(Ataç 2006).

"Biçim", bir mekanın kurulum ya da şeklini belirler. "Düzlem (shape)" ise iki ya da üç boyutlu bir objenin sınır ya da yüzeylerini belirler.

2.3.2 Tasarım elemanları: Bütünü oluşturan parçalar

Tasarım sırasında görsel organizasyonların oluşması için kullanılan elemanlar, tasarım elemanlarıdır. Görsel anlatım dili nokta, çizgi, düzlem, renk, doku gibi, bu elemanları ve aralarındaki ilişkileri içerir (Ching 1996).

Boyut: Biçimin gerçek boyutları, uzunluğu, genişliği ve derinliğidir. Bu boyutlar biçimin oranlarını belirlerken, biçimin ölçeği diğer biçimlere göre boyutu ile belirlenir.

Renk: Biçimin yüzeyini rengi, yoğunluğu ve ton değeridir. Renk, bir biçimi çevresinden en belirgin şekilde ayırt eden niteliğidir. Aynı zamanda biçimin görsel ağırlığını da belirler.

Doku: Bir biçimin parçalarının boyutları, düzenlenişi ve oranları ile yüzeyde elde edilen görsel ve özellikle de dokunsal niteliklerdir. Yüzeylerin ışık yansıtma niteliklerini de etkiler.

Konum: Biçimin çevresine ve görsel algısına bağlı konumudur.

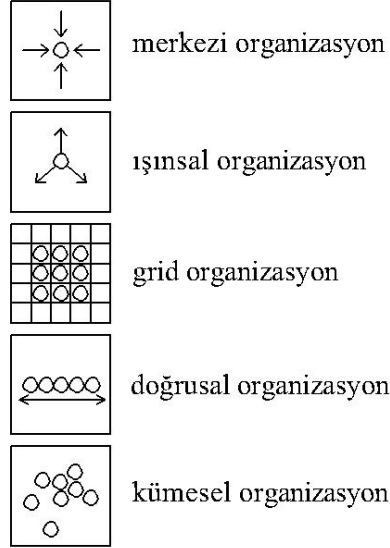
Yönelim: Biçimin zemin planına, çevre noktalarına veya biçimi izleyen insana bağlı konumudur.

Görsel Atalet: Biçimin yoğunluk ve denge düzeyi, biçimin görsel ataleti geometrisine olduğu kadar, zemin planına ve görüş çizgimize uyumlu yönelmesine bağlıdır.

Şekil 2.6 Görsel anlatım dili elemanları (Orijinal)

Ching yukarda belirlenen şekillerin (Şekil 2.6) birbirleriyle bir araya geliş şekillerine göre; biçimlerin organizasyonunu mekansal düzenlemeyi de içerecek biçimde; merkezi, ışınsal, doğrusal, küme ve grid olmak üzere 5 ayrı grupta toplamıştır (Şekil 2.7).

Şekil 2.7 Organizasyon çeşitleri (Orijinal)

Merkezi organizasyon: Merkezi bir biçim etrafında kümelenen ikincil biçimlerin kullanılması.

Doğrusal organizasyon: Birden fazla biçimin bir eksen ya da doğrultu oluşturacak şekilde organize edilmesi.

İşınsal organizasyon: Doğrusal biçimlerin merkezi konumdaki bir biçimden dışarıya doğru açılmal olarak yayılması ile oluşturulması.

Kümesel organizasyon: Benzer görsel özelliğe sahip ya da birbirine yakın biçimlerden oluşan düzenleme.

Grid organizasyon: Üç boyutlu grid sistemler ile düzenlenmiş modüler biçimler.

Biçimlerin bir araya gelerek oluşturduğu organizasyonların; kullanılan biçimlerin çeşit olarak çokluğu ve birden fazla tipte organizasyon çeşidini barındırmasına göre ‘basit organizasyon’ ve ‘karmaşık organizasyon’ özelliklerini kazanırlar.

2.3.3 Tasarımın temel prensipleri: Biçimin görsel değerlendirme kriterleri

Tasarım ilkeleri sanat yapıtlarının planlanması aşamasında yol göstericidir. Ayrıca sanat işlerinin nasıl planlandığının çözümlenmesinde de rol oynar (Bozkurt1992).

Sanatçılar eserlerini sanatın elemanlarını bir şekilde kontrol altına alarak ve düzenleyerek tasarlarlar. Bu değişik unsurları, organize edilmiş bir bütün haline getirmek için tasarım ilkelerini kullanırlar. Bu ilkeler ölçü-oran, yön, hareket, aralık, ışık-gölge, tekrar, uygunluk, zıtlık, egemenlik, denge ve birliktir. Mümkün olabilecek en iyi etkiyi elde etmek için tasarım elemanlarının bu ilkeler uyarınca ustaca kaynaştırılmasıyla, farklı elemanlar, bütün haline getirilir. Bütün bunlar birlik ilkesi dışında yapılırsa eser bütünlükten uzak ve başarısız görünecektir (Ataç 2006).

Tasarım elemanları arasındaki ilişkileri tanımlayan prensipler; ritim, denge, ölçek ve oran, vurgu ve bütünlük tasarımın temel ilkeleridir (Aydınlı 1992).

Peyzaj tasarımı ürünlerinde biçimsel açıdan görsel değerlendirme yapılırken; son kullanıcı ve tasarımcının mekanı algılama, beğeni ve tercihleri arasındaki bağın araştırılması açısından, tasarım prensiplerinin anlaşılması önemlidir.

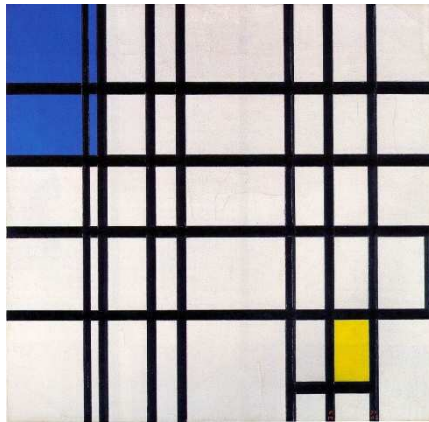
Bir tasarım akademik açıdan değerlendirilirken kullanılan temel tasarım kriterleriyle, son kullanıcının beğenisi arasında bir bağlantı olup olmadığının cevabı bize beğeni ve öğreti arasındaki ilişkiyi verebileceği için ‘Peyzajda Görsel Değerlendirme’de kullanılabilecek yeni ölçütlerin varlığına bir öneri olabilir.

2.3.3.1 Ritim

Ritim tekrarlama temeli üzerine bir tasarım prensibidir. Tekrar, görsel bütünlüğün sağlanması için, hemen tüm sanat çalışmalarında çeşitli davranış biçimleri ile başvurulan bir uygulamadır. Ancak ritim, elemanların aynı veya çok az farklar olduğu açık bir tekrarı gerektirir ve bu, elemanların tekrarının sıklık derecesini ortaya koyar. Ritim tekrar eden hareketin ifadesidir; görsel öğelerin uyumlu ve düzenli tekrarlar halinde kullanılmasıdır (Edirne 2004).

Şekil 2.8 Doğada ritim (<http://www.landscape-design-advisor.com>,2010)

Şekil 2.9 Rhythm (<http://www.artchive.com>,2008)

Ritim kompozisyonda düzen ve uyum sağlar. Örnekteki görüntüde ritim duygusu yumuşak dalgalanan düşey şekillerin tekrarı ile gerçekleşir. Kompozisyonda, ritim oluşturmada kullanılacak elemanların tekrar tekrar yerleştirilme dizisini organize etmeye yardımcı olan birçok tekrar biçimi vardır. Ritmik biçimlerin kullanılması, izleyicinin çabuk ve heyecanlı bir biçimde ilgisinin çekilmesini sağlar.

- a) Sıralı Ritim: Bu tür ritim, aynı elemanların düzenli sıralarla tekrar etmesiyle oluşan biçimlerin arka arkaya gelişidir. Tasarımda bu durum sıralı ritim şeklinde ifade edilir. Biçim devamlı, düzenli sıralar oluşturarak tekrarlanır. Sıra tamamlanmadığı takdirde ritim kuvvetini yitirir, belirsiz hale gelir.

Şekil 2.10 Sıralı Ritim (<http://www.debraprinzing.com,2011>)

- b) İlerleyen Ritim: Ritmi oluşturan, şeklin tekrarında düzenli bir usul mevcuttur. Bu düzen ardışık, matematiksel bir dizi biçimi olarak hissedilir. Bu ritim çeşitli elemanların renk, doku, değer gibi özelliklerinde, şekillerin ölçülerinin değişiminde ilerleyen bir değişimle gerçekleştirilir.

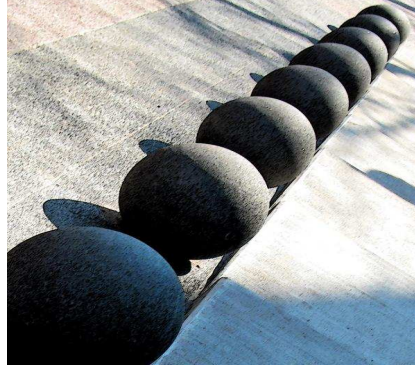

Şekil 2.11 İlerleyen ritim (<http://www.debraprinzing.com>,2007)

İlerleyen ritim, her an çevremizde fark edebileceğimiz bir ritim türüdür. Herhangi bir yapı dizisine belli bir açıdan baktığımızda oluşan perspektif, bu tür değişikliğin yarattığı ritim duygusunu kolaylıkla verir.

2.3.3.2 Tekrar

Kompozisyonda kullanılan birçok elemanın yanı sıra, bünyesinde, asıl bir biçimin varlığı mevcuttur. Bu birim biçim, kompozisyon incelendiğinde kolayca keşfedilir. Çoğunlukla basit bir şekilden oluşur ve bazen birden fazla sayıda da yer alabilir. Bu birim biçim, diğer elemanlara göre daha göze çarpıcı durumda kullanıldığında, vurgu oluşur. Diğer taraftan birim biçim, düzen içinde birden fazla kullanılarak kompozisyon oluşturulduğunda ise tekrar ilkesi ortaya çıkar. Tekrar tasarımın en basit metodudur. Tekrar eden formlar ritim duygusu yaratır ve tasarımda bütünlük sağlar (Edirne 2004)

Şekil 2.12 Tekrar (<http://www.laurenhinkley.files.wordpress.com,2009>)

Tekrar ilkesi elemanların görsel özellikleri ve aralarındaki ilişkiler açısından şu şekilde çeşitlenir:

- a) Biçimlerin tekrarı: Biçim daima en önemli elemandır. Tekrarlanan biçimler farklı renk, doku gibi özelliklerde olabilirler.
- b) Boyutların tekrarı: Aynı boyutta ancak diğer özelliklerin farklılaştığı bir tekrar tipidir.
- c) Renklerin tekrarı. Biçimler farklı olsa da aynı renkler ile yan yana gelirler.
- d) Dokuların tekrarı: Tüm elemanlar aynı dokuda, fakat farklı biçim, renk ve boyutta olabilirler.
- e) Yönlerin tekrarı: Bu durumun oluşması için biçimlerin belirgin yönlere sahip olması ve bu yönlerin tekrarı gerekir.
- f) Pozisyonların tekrarı: Farklı biçimlerin yapılarına uygun şekilde oturdukları pozisyonun aynı olmasıdır.
- g) Alanların tekrarı: Tüm biçimler aynı çeşitte hacimde yer kaplarlar. Başka bir deyişle, hepsi pozitif ya da negatif hacimlidirler veya aynı sınırlar içine oturtulmuşlardır.
- h) Ağırlığı tekrarı: Eğer elemanlar arası katı bir tekrar düzeni kurulmamışsa biçimlerin aynı ağırlıkta ya da hafiflikte olduğu, hareketli veya durağan olduğunu ayırt etmek zordur. Bu sebeple ağırlık göreceli bir tekrar konusudur.

2.3.3.3 Denge

Denge kurmak-görsel ağırlıkta eşit dağılma-kompozisyonun genel bir amacıdır. Bir tasarım prensibi olarak, dengeli biçimler rahatlık duygusunu verir. Resimsel dengede, merkezde yer alan sanal bir düşey aks var olduğu kabul edilir. Kullanılan elemanlar, bu sanal akstan iki yana eşit olarak görsel ağırlık dağıtılmıştır. Bu aksın fonksiyonu bir terazi ya da tahterevallideki merkez denge noktası gibidir. İki yana denge duygusu içerisinde elemanlar yerleşir (Edirne 2004)

a) Yatay ve düşey denge: Daha çok sağdan sola doğru yerleşen yatay bir dengeden söz edilir. Düşey dengede ise yatay aksın böldüğü üst ve alt bölüm oluşur. Denge arzu edilen bir durumdur, yine de yerçekimi duygusu sebebiyle, durağan bir sonuç için, alt bölüme doğru ağırlık verilir. Ancak bu durum daha dinamik bir yapı oluşturur ve denge durumundan uzaklaştırır.

b) Simetrik Denge: Dengenin en bilinen, basit ve yaygın kullanımı simetrik dengedir. Simetrik dengede elemanlar düşey aksın her iki yanında aynı pozisyonda tekrar ederler. Bir taraf diğer tarafta ayna görüntüsü yaratır. Simetrik dengenin hoş gitmesinin temel nedeni vücudumuzda da bu tür simetrimin mevcudiyeti olduğu varsayılır. Simetrideki biçimsel kalite sürekliliği olan bir kuvvet ve sağlamlık hissi verir.

Şekil 2.13 Simetrik denge (<http://www.designmuse.files.wordpress.com,2010>)

c) Asimetrik Denge: Bu tür denge, eşit görsel ağırlıklara ve eşit etkilere sahip ancak birbirinden farklı elemanların dengesiyle oluşturulur. Simetri bazen yapay gelebilir, binalar veya iç mekanlar öyle tasarlanırsa da, tam merkezde durup bakmadıkça gördüklerimiz hep asimetriktir. Asimetri tesadüfi ve az planlanmış gibi gözükürken oysa simetriden daha fazla girift ve karışık bir uygulamadır. Aynı elemanların ayna görüntüsü yaratmanın kolaylığından yanında, asimetri, farklı unsurların yerleştirilmesi açısından daha zekice bir düşünce tarzı gerektirir.

Şekil 2.14 Asimetrik denge (<http://designmuse.wordpress.com,2010>)

- Değer ve renk ile asimetri: Asimetrik denge, eşit çekiciliğin varlığına dayanır, farklı objeler eşit değerlerde etki yaratmalıdırlar. Açıklık ve koyuluk gibi zıt özellikler, değer farkları taşıyan bir eleman diğerine göre daha fazla ilgi çeker.

- Şekil ve doku ile asimetri: Koyu ve açık dokulu, alacalı tectürler, yumuşak ve pürüzsüz yüzeylerden daha ilgi çekicidirler.

d) Yerleştirme ve Bakış yönü: Bilinen fizik kuralına göre eşit ağırlıklı elemanlar dengede kalırlar. Tasarımda bu durum için, bir geniş eleman merkeze yakın yerleştirilir ve daha küçük eleman uzaklaştırılarak denge sağlanır.

e) Işımsal Denge: Elemanlar ortak bir merkez noktasından ışımsal olarak veya dairesel olarak dışa doğru yayılırlar. Güneşten yayılan ışınların durumu bu olgunun

temel fikridir. İşınsal denge, simetrik ve asimetric dengeden tamamen farklıdır. Merkezde bulunmalarına bağlı olarak birinin veya diğerlerinin oradan ışınsal yönde ayrılmasıdır. İşınsal biçimler doğada bolca bulunurlar.

f) Kristalize Denge: Dengenin özel bir halidir. Ana fikri açıklayıcı nitelikteki örnekler tüm biçim düzeni üzerinde aynı vurgunun sergilenmesi şeklindedir. Kompozisyonda aynı ağırlık ve gerçekten her yerde aynı etki kullanılmaktadır.

2.3.3.4 Ölçek ve Oran

Ölçek ve oran, büyüklük tanımını anlatan terimlerdir. Ölçek aslında büyüklüğün başka bir söyleniş şeklidir. Oran göreceli bir büyüklüğü ifade eder. Büyüklük ölçüsü diğer elemanlara karşı veya bilgi birikiminden kaynaklanan, standartlara göre orandır. Oran sık sık matematiksel sistemler ve nümerik nispetler ile ele alınır. Tarihsel gelişiminde ölçek ve oran sistemleri matematiksel hesaplarla geliştirilmiştir(Edirne 2004)

Şekil 2.15 Ölçek ve oran (<http://www.gearsandshifts.com,2010>)

a) Oran ve Vurgu: Ölçek ve oran, vurgu ve odak noktası ile çok bağlantılıdır. Büyük bir obje doğal olarak görsel vurgu yaratır. Tasarımın tarihsel gelişiminde, ölçek ve oran değişiklikleri, tematik kavramları ön plana almak için çok kullanılmıştır. Dini ve siyasi kavramlar işlenirken sembolik değerleri artırmak için, ölçek değişikliklerine gidilmiştir.

b) İnsan Boyutları: Bir sanatsal ölçeği tespit etmenin diğer bir yolu da tasarımın kendi içinde oransal karşılaştırma yapmaktır. Bu karşılaştırma, diğer bir yapıt ile çevresiyle ya da insan ölçeğiyle gerçekleşir. Tasarımlarda alışılmadık ve umulmadık büyüklükler daima dikkat çeker. Hafif, ince ölçüler etki bırakmazlar. İster büyük ister küçük olsun fonksiyon için ve bir amaç uğruna ölçek değişikliği uygulanmışsa tasarım için kabul edilebilir. Nitekim tasarımın tarihsel sürecinde sık rastlanır bir davranıştır. Mısır piramitleri, dini kitaplardaki minyatürler ve diğer birçok çeşit sanat alanında, etkiyi ve verilmek istenen mesajı artırmak amacıyla, nesnelere boyutları değiştirilmiştir.

c) Yapısal Orantı: Diğer bir davranış şekli de elemanların tasarımda ve biçim düzeni içindeki oranlarının değerlendirilmesidir.

d) İçerik: Tasarımda kullanılan elemanların kullanılış amaç ve şekline göre oranlarıyla ya da ölçekleriyle oynanarak kullanılması oranda içeriğe örnek olabilir.

e) Konum: Tasarım ürünleri sıklıkla yerleştirildikleri yere göre, oranları önem kazanır, ürünün başarısını etkiler.

f) Ölçekte zıtlık: Ölçek daima, beklenmedik veya abartılı bir duruma dikkatimizi çeker. Küçük nesnelere abartıldığında, büyük nesnelere küçültüldüğünde aynı etki yakalanır. Elemanlar arasındaki ölçek farklılıklarından dolayı ortaya çıkan zıtlık, kompozisyondaki etkiyi artırır. Bir veya birden çok eleman arasındaki tezat tasarımdaki etkiyi zenginleştirir, ana fikri destekler.

2.3.3.5 Vurgu

Vurgulanmış eleman ilgiyi ilk çekmesi istenen elemandır, izleyicinin bakmaya devam etmesini teşvik eder. Arka planda birçok eleman yer almasına karşın ilk göze çarpan vurgulanmış elemandır, bu da odak noktasının ana fikridir (Edirne 2004)

Şekil 2.16 Ölçek ile vurgu (<http://www.lh3.ggpht.com>)

a) Zıtlık ile vurgu: Bir kompozisyonun, tek tek elemanlarını uygun biçimde yerleştirerek ünitenin meydana getirilmesi, etkili bir tasarım oluşturması için yeterli değildir. Aynı zamanda kompozisyonun monoton ve sıkıcı olmaması gerekir. Her ayrı elemanın uygun oranlarla yerleştirilmesi etkili bir yapı oluşturur, ancak elemanların birbiriyle olan bağılılığının da ilgiyi çeker nitelikte olması istenir. Bu çekicilik uygun şekilde zıtlık ve değişiklikler yaratarak elde edilebilir.

Elemanlar arasındaki görsel durumları ve ilişkileri açısından kullanılan zıtlıklar şu şekilde gruplanırlar:

- Şekillerin zıtlığı: Elemanların şekil değişiklikleri ile gerçekleştirilen zıtlıktır. Organik ve geometrik şekiller birbirlerine zıtlardır, ancak farklı geometrik şekillerde birbirlerine göre açıları farklı ise zıt bir durum oluştururlar. Diğer

şekilsel zıtlıklar: Eğrisel-doğrusal, yatay-dikey, simetrik-asimetrik, güzel-çirkin, basit-kompleks, soyut-gerçek, düzgün-çarpık gibi.

- Ölçüde zıtlık: Elemanların arasındaki ölçü zıtlığıdır. Yatay formlar arasında büyük-küçük, dikey formlar arasında da uzun-kısa farkından söz edilir. Birçok eleman aynı büyüklükte iken benzer ancak küçük bir eleman görsel önem kazanır.

- Renklerle zıtlık: Renk ile zıtlık yaratma, vurgu ilkesinde, en sık kullanılan durumdur. Renk değişikliği ve parlaklık-matlık, açıklık-koyuluk, sıcaklık-soğukluk farkı kolayca ilgi çeker.

- Dokular ile zıtlık: Dokuların değişikliğinden başka, yumuşaklık-sertlik, düzgünlük-işlenmemişlik, tesviyeli-tesviyesiz, parlaklık-matlık gibi karşıtlıklar zıt durumlar yaratır.

- Yön ile zıtlık: Elemanların birbirlerine göre açıları 90° olduğunda maksimum zıtlık oluşur. Aynı elemanların 180° içinde herhangi bir açıda dönüşü de zıt bir yapı oluşturur.

- Yerleşme ile zıtlık: Elemanların kompozisyondaki yerleri ile oluşan bir zıtlık durumudur. Üst-alt, yüksek-alçak, sol-sağ, merkezi-merkez dışı gibi yerleşme durumlarındaki farklılıklar ile gerçekleştirilir. Birbiri ile özdeş elemanların oluşturduğu bir topluluktan, ayrı bir konumda tek başına yer almasıdır.

b-) Ayırma ile vurgu: Vurgulanmak istenen elemanın kompozisyondaki yeri de vurgunun etkisini belirler.

c-) Yerleştirme ile vurgu: Eğer birçok eleman tek bir noktayı işaret edecek şekilde yerleştirilirse, dikkatin o noktaya odaklanmasına neden olur. Bu duruma en etkin örnek, dairesel bir kompozisyondur. Dairesel olarak yerleşen elemanlar merkezdeki elemanı işaret ederler.

d-) Ana Fikir: Kompozisyon için oluşturulmuş özel bir tema ya da ana fikir de vurgu yaratır. Görsel öge bazen diğer elemanlara baskın bir yapıda olabilir.

2.3.3.6 Bütünlük (Armoni)

Bütünlük, bir tasarımdaki elemanlar arasında var olan anlaşma veya uyum sonucu birlikte görünmeleridir. Elemanlar birbirlerinden farklıdırlar, ancak görsel benzerlikler, onların birmiş gibi görünmelerine sebep olur. Bir başka deyişle aralarında armoni vardır. Eğer elemanlar arasında armoni yoksa ayrık ve birbirlerinden alakasız görünürler. Bu durum, tasarımın bütünlüğüne ters düşer.

Sekil 2.17 Armoni (<http://www.kyotogarden-landscape.com>,2010)

Görsel Bütünlük, tek başına elemanların parçalarından daha önce, tüm tasarımı ve anlamını kavrayabilmelidir. . Görsel bütünlük tasarımın bünyesindeki gözle ayırt edilebilen elemanlar arasındaki uyumdur. Bazı durumlarda kompozisyonu oluşturan elemanlar, aralarında şekilsel bir uyum olmamasına rağmen kavramsal bir bütünlük taşıyabilirler (Edirne 2004)

Gestalt : 20.yüzyılın başlarında, psikologların görsel algılama konusundaki yaygın araştırmaları sonucu, insanda göz ve beyin arasındaki fonksiyonların birlikte nasıl

çalıştıkları keşfedilmiştir. Görsel psikolojide, teknik ve bilimsel bulguların en yaygın çalışması Gestalt teorisidir. Almanca 'biçim' anlamına gelen Gestalt sözcüğü algı psikolojisi konusunda yapılan bu bilimsel çalışmalara isim olmuştur. Gestalt'a göre bir bütüne anlam veren, onu meydana getiren parçalar değil, parçaların nasıl bir araya geldikleri, yani parçalar arasındaki ilişkilerdir. Çevreden bilgi almak kavrama yoluyla gerçekleşir ve kavrama, "amaç ve araçlar arasındaki mantıklı bağların anlaşılması" olarak tanımlanır. Çevresel uyarı, algılama, tanıma, tepki gösterme birbirlerini etkileyen olgulardır.

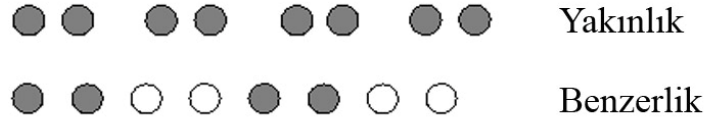
Tasarımda bütünlüğü sağlamanın en kolay yolu, elemanları yan yana yerleştirerek kompozisyon kurmaktır. İnsanlar bir nesneyi ya da şekili oluşturan parçalarının niteliklerini tek tek değil, parçaların oluşturduğu bütünün nitelikleri algırlar (Çakıcı 2007).

- Şekil- Zemin (*Figure- Ground*) ilişkisi: Göz bir nesnenin biçimini onu çevreleyen alandan ayırt eder. Bir biçim ya da silüet doğal olarak "şekil" yani nesne olarak algılanırken, onu çevreleyen alan zemin (arka zemin) olarak algılanır.
- Kuşatılmışlık (*Surroundedness*): Şekil- zemin ilişkisi ile ilgili olan bu ilkeye göre kuşatılan unsurlar "şekil", kuşatan unsurlar "zemin" olarak algılanır.

Şekil 2.18 Şekil-Zemin ilişkisi(<http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/historygestalt.gif>)

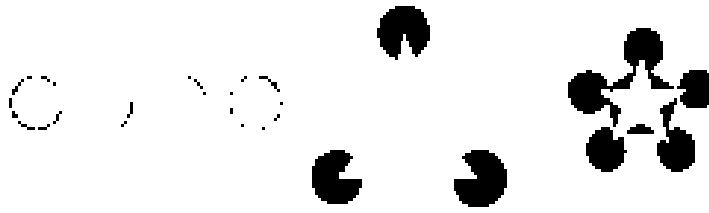
a) Yakınlık: Yakınlık birleştirici bir tasarım prensibidir. Yani birbirine yakın unsurlar grup olarak algılanırlar. (Şekil 2.19)

Şekil 2.19 Yakınlık ve benzerlik (Orijinal)

b) Tekrar (Benzerlik): Tekrar, tasarımda kullanılan elemanların çeşitli safhalarda yeniden kullanımı şeklinde gerçekleşir. Tekrar edilen bir renk, bir şekil, bir doku, bir yön ya da bir açı olabilir.

c) Devamlılık (Süreklilik): Doğal olarak bir şeyin devam ettirilmesidir; bir çizginin, bir köşenin ya da bir doğrultunun bir elemandan diğerine devamıdır. Değişik formların düzenlenme planıdır ve biri diğerini takip ederek bütünlüğü oluştururlar. Pek çok tasarım ürününün bir araya gelişlerindeki durumdur. Kesik desenlerin ve parçaların bir bütün olarak algılanmasını açıklar.

Şekil 2.20 Süreklilik (<http://www.iro.umontreal.ca>)

d) Tekrardaki Çeşitlilik: Tasarımda kullanılan elemanların aralarındaki benzerliklerin bütünlüğü oluşturmasının yanı sıra, bazı durumlarda tekrarlanan elemanlar arası farklar da çeşitlilik sağlayarak tasarımı etkin hale getirir. Bütünlüğü destekler.

e) Kaos ve kontrol: Bütünlük ilkesi olmadığı zaman, görüntü bir anda kaotik ve anlaşılmaz hale gelebilir. Çeşitliliğin elemanları olmadığı zaman da etkisi sıkıcı bir şekle dönüşebilir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışmanın ana materyalini yurtdışındaki örneklerden seçilmiş; kent ölçeğinde yer alan bina yakın çevreleri ve çeşitli kent parklarına ait 20 adet fotoğraf oluşturmaktadır. Bu fotoğrafların, uzman ve kullanıcı grupları tarafından likert ölçeğine göre değerlendirilmesiyle uygulanan anket yöntem olarak kullanılmıştır.

3.1 Materyal

Bu çalışma için American Society of Landscape Architects'in (Amerikan Peyzaj Mimarları Birliği (ASLA)) 2000 ve 2010 yılları arasında; yurtdışında 'tasarım ödülü'ne layık gördüğü çalışmalar arasından anket çalışmasında kullanılmak üzere 20 adet görüntü seçilmiştir (<http://www.asla.org/HonorsAwards.aspx>, 2010). Bu şekilde seçilen görüntülerin hepsinin tasarım açısından belli bir değere sahip olması amaçlanmıştır. Benzer organizasyon yapısına sahip görüntülerin gelişi güzel sıralanması ile anketi cevaplayanların görüntülere göre değerlendirmelerinin birbirinden etkilenmemesi sağlanmaya çalışılmıştır. Öte yandan form açısından benzer olan görüntüler peş peşe sıralanarak bu görüntülerin birbirine göre farklılıklarının ortaya çıkmasına izin verilmiştir.

Görüntülerin yurtdışından seçilmesindeki diğer bir amaç; anket uygulanan kişilerin önceden, mekanda yaşanmışlıklarının aza indirgenmesidir. Böylece her kişinin mekan fotoğraflarına, aynı algı koşullarında tepki vermesi amaçlanmıştır.

Bitkisel materyalin bol kullanıldığı doğal peyzaj düzenlemelerinde, algının ön planda olup, sadece duygulara yönelik sıfatlarla değerlendirilmesinin önüne geçilmesi sebebiyle kent içi peyzaj tasarımlarının örneklenmesinde; özellikle donatı elemanlarının ağırlıklı-algılanabilir ve bitkisel materyalin arka planda olduğu görüntülere yer verilmiştir.

Seçilen görüntülerde, mekanların bütününe algılanması için mekanların fotoğraflarının kuşbakışı ve benzer açılarla çekilmiş olmasına dikkat edilmiştir. Görüntülerin renk ve tonlamaları özellikle homojen hale getirilerek; hava koşullarının yarattığı farklılık giderilmiş ve daha objektif bir değerlendirme sağlanmıştır.

Seçilen görüntülerin biçimsel değerlendirme ölçütleri açısından tek tip olmaması için hem karmaşık hem de basit organizasyon tiplerine yer verilmiştir. Seçilen görüntülerin 5'i karmaşık geriye kalan 15'i de basit organizasyon yapısına sahiptir. Basit tip organizasyonların ağırlıklı olmasındaki sebep; azınlıkta olan karmaşık organizasyonların, analiz aşamasında kolayca ayırt edilebilmesi içindir.

Biçimsel estetik değerlendirme kapsamında, mekanın sadece biçimsel özellikleri yönünden değerlendirilmesi açısından ölçek olgusu özellikle göz ardı edilmiştir.

Bu araştırmanın diğer bir önemli materyali ise uygulanacak anketi cevaplayacak olan kişilerdir. Seçilen kişiler iki grup altında toplanmıştır. Birinci grubun uzman grubu niteliği taşıması açısından; özellikle tasarımla ilgili bir eğitim almış olmasına, ikinci grubun ise kullanıcı grubu niteliğinde olması için geçmişte tasarım eğitimi almamış olması dikkat edilmiştir. Bu bağlamda çalışma olanakları çerçevesinde uzman grubunun 25 kişi Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı bölümü ve Bilkent Üniversiteleri Tasarım ve Mimarlık Fakülteleri akademisyenleri arasından diğer 25 kişi de peyzaj mimarı, mimar ve içmimar profesyonel olmak üzere toplamda 50 kişilik (34 kişi Kadın, 16 kişi erkek – 30 ile 60 yaş aralığı) bir grup olarak belirlenmiştir. Kullanıcı grubu ise 26'sı Matematik, 32'si Hukuk ve 33'ü İşletme bölümünden olmak üzere toplamda 91 kişi (53 kişi kadın, 38 kişi erkek – 18 ila 33 yaşları arasında) olarak Çankaya Üniversitesi öğrencilerinden oluşturulmuştur.

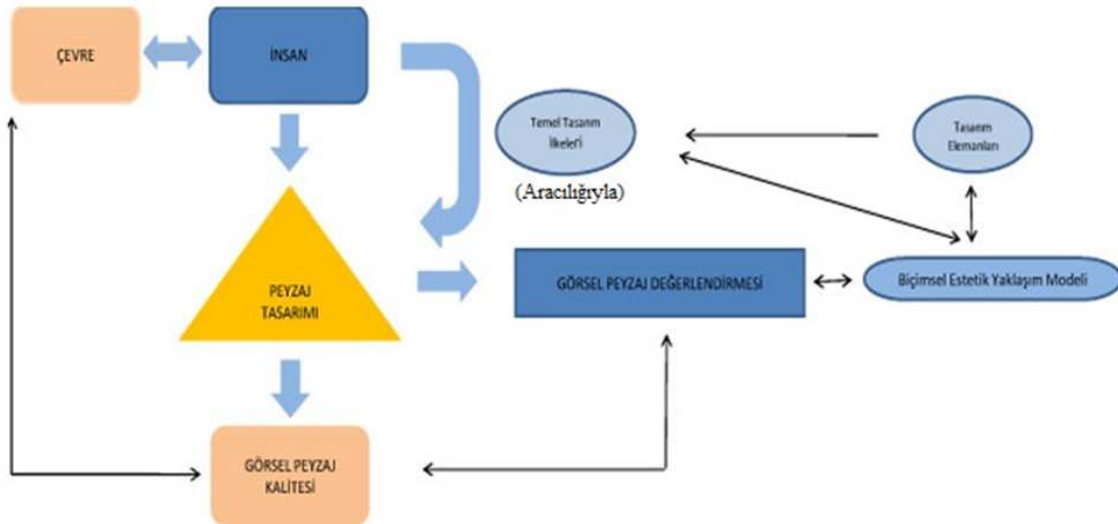
Uzman grubu ankette sunulan 20 görüntüyü bir bir, 6 temel tasarım ilkesine ve görüntüyü beğenip beğenmemelerine göre; toplamda 7 soru olmak üzere, kullanıcı

grubu ise her görüntüyü sadece estetik bulup bulmadıklarına ve beğenip beğenmemelerine göre; toplamda 2 soru olmak üzere, görüntülerin hepsini 7'li Likert ölçeğine göre puanlandırmışlardır. Anketlerin ne şekilde hazırlandığı, uygulandığı ve bulguların ne şekilde değerlendirildiği bir sonraki bölümde açıklanmıştır.

Mimari biçim, estetik, sanat ve tasarım öğretileri ve prensipleriyle ilgili literatür de ayrıca araştırma açısından materyali oluşturmaktadır.

3.2 Yöntem:

Dunn (1976), Nassauer (1983), Hull vd. (1992), Hoffman (1997), Palmer (2001)'in yaptığı araştırmalar, fotoğraf ve dıaların çevre tercihi ve algısı çalışmalarında kullanılabilirliklerinin uygun olduğunu göstermiştir (Çakıcı 2007). Bu sebeple bu tez çalışmasında 20 adet fotoğrafın değerlendirme amaçlı kullanılması uygun bulunmuştur. Aşağıda şekil 3.1'de çalışmanın kuramsal çerçeve içindeki yeri verilmiştir.

Şekil 3.1 Çalışmaya ait kuramsal çerçeve

Fotoğraf ve dia kullanımı sayesinde; alan çalışmalarının ekonomik açıdan getirdiği yük aza indirgenerek; özellikle yurtdışı örneklere yer verilebilmesine olanak sağlamıştır. Wohlwill (1976), Alp (1979), Akyol (2006), Okan (2006), Çakıcı (2007) ve Çırak (2008) yaptıkları çalışmalarda, ortaya çıkarılan ürünlerle geçmiş bir deneyime sahip olan şahısların beğenilerinin tarafsız olmadığı sonucuna varmışlardır. Bu tez çalışması, ürünlerin beğenisini biçimsel yönden araştırdığı için, görüntüleri değerlendirecek olan kişilerin algı faktöründen bağımsız olarak değerlendirme yapabilmesi gerekmektedir. Bu sebeple, ülkemiz dışındaki örneklerin kullanılması sayesinde daha önce mekanda bulunup yaşanmış olmasıyla; duygu birikiminin oluşması ve mekanın 3 boyutlu olarak daha önce deneyimlenmiş olması gibi algıyı değiştiren faktörler aza indirgenmiştir.

Görüntüleri değerlendirecek olan kişiler iki grup altında toplanmıştır. Birinci grup (uzman grubu) temel tasarım eğitimi almışken; ikinci grubun (kullanıcı grubu) tasarım eğitimi almamış olması gerekmektedir. Görüntülerin değerlendirilmesini yapacak uzman grubunun temel tasarım eğitimi almış olması gerektiğinden, bu gruba girecek olan kişilerin anketi cevaplama öncesi böyle bir eğitimden geçip geçmediğinin araştırılması açısından; eğitimleri ve meslekleri sorulmuş ve bu soruya olumlu cevap verenler bu gruba dahil edilmiştir. Öte yandan kullanıcı grubuna da bu soru ankette sorularak; gruba sadece temel tasarım eğitimi almamış kişiler dahil edilmiştir. Sonuç olarak 50 kişi Uzman grubuna ve 91 kişi de Kullanıcı grubuna dahil edilmiştir.

Kullanıcı grubunda beğeniyle ilgili olabildiğince tarafsız bir bakış açısı elde edebilmek için; grubun 1/3 üne yakın olan kısmı (32 Kişi) sosyal içerikli eğitime sahip (Hukuk Bölümü Öğrencileri), 1/3'ü (26 kişi) analitik içerikli eğitime sahip (Matematik bölümü öğrencileri), geri kalan 1/3'lük kısmı da eşit ağırlıklı eğitim almış olan (İşletme bölümü öğrencileri) kişilerden seçilmiştir.

Seçilmiş 20 görüntü ile ilgili 50 kişiden oluşan uzman grubu ve 91 kişiden oluşan kullanıcı grubunun, o görüntüler hakkındaki beğenilerini gözlemleyebilmek ve karşılaştırmalı analizini yapabilmek için Wohlwill (1976), Alp (1979), Akyol (2006), Okan (2006), Çakıcı (2007) ve Çırak (2008)'dakine benzer deneysel literatür çalışmalarında kullanılmış 7'li Likert anket puanlama yöntemi kullanılmıştır.

Anketler vasıtasıyla elde edilen verilerin analizini yapmak ve bu analizden çıkan bulguları yorumlayabilmek için istatistiksel yöntemlerden, konulardan ve istatistik programlarından faydalanılmıştır. Bu tez çalışmasındaki analizde yardımcı olabilmek için başvurulan istatistiksel yöntemler ve konular şunlardır: Normal dağılım teorisi, Ağırlıklı ortalama yöntemi, standart sapma, tek ve çok değişkenli doğrusal regresyon Ki-Kare bağımsızlık testi ve Hipotez testleridir. Verilerin analizini yapmak için de SPSS istatistik programı kullanılmıştır.

Bu tezin araştırma konuları ve bu analizler için kullanılan yöntemler aşağıdaki gibidir:

a) Araştırma Konusu: Tasarım ilkeleri ile beğeni arasında bir ilişkinin olup olmadığının araştırılması.

Analiz Yöntemi: Bu analiz için uzman grubunun cevaplandığı anketin verilerinden faydalanılacaktır. Yukarıda da belirtildiği gibi toplamda 50 uzman 20 görüntüyü ayrı ayrı 6 Temel Tasarım ilkesine göre değerlendirmiştir. En sonda da o görüntü ile ilgili beğenisini puanlayarak belirtmiştir. Elimizde olan 1000 adetlik veriyle (50 uzman x 20 görüntü) beğeni arasında bir ilişkinin olup olmadığını anlayabilmek için Doğrusal Regresyon yöntemi kullanılmıştır. Temel tasarım ilkeleri bağımsız değişken olarak tanımlanırken, beğeni bağımlı değişken olarak tanımlanmıştır. Elimizde 30'dan fazla veri olduğu için bu veri setinin normal bir dağılıma sahip olduğunu varsayabiliriz. Hatta 1000 tane veriye sahip olmamız, bu analizin geçerliliğini güçlendirmektedir.

$Y_i = \beta_0 + \beta_1 x + \epsilon_i$, $i=1,n$ Regresyon formülünden Beğeni-Regresyon formülü aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

$$\text{Beğeni} = \beta_0 + \beta_1 \text{Ritim} + \beta_2 \text{Tekrar} + \beta_3 \text{Denge} + \beta_4 \text{Oran} + \beta_5 \text{Vurgu} + \beta_6 \text{Armoni}$$

SPSS istatistik programı ile yapılacak 1000 adet verili regresyon analizi sonucunda Beğeni ile Tasarım ilkelerinin arasındaki ilişki, yani her bir tasarım ilkesine denk gelen β katsayı değerlerini bulabileceğiz.

- b) Araştırma Konusu: Uzman grubunun beğenisi ile Kullanıcı grubunun beğenisi arasındaki ilişkinin araştırılması.

Analiz Yöntemi: 50 Uzman ve 91 Kullanıcı 20 görüntüyü beğenip beğenmediğini 7’li ölçek üzerinden puanlayarak değerlendirmiştir. Doğrusal Regresyon testi sayesinde uzman grubu ile Kullanıcı grubu arasında beğeni konusunda bir benzerlik olup olmadığı araştırılabilmektedir. Her iki grup arasında, bir ilişki olup olmadığına analiz sonucunda çıkacak olan p-değeri ve R-kare değerine bakılarak karar verilecektir.

Regresyon yöntemine ek olarak kullanıcıların 7’li Likert ölçek üzerinden verdikleri puanların ağırlıklı ortalamaları hesaplanarak ve ‘ki kare testi’ kullanılarak her iki grup arasındaki beğeni ilişkisi tekrar ayrı bir yöntemle incelenmiştir. Regresyon yöntemi her bireyi göze önüne alırken Ki-kare yöntemi grupların genel düşüncesini göz önüne alan bir inceleme yapmıştır.

- c) Araştırma Konusu: Kullanıcı grubunun bir resmi beğendiğinde o resmi aynı zamanda estetik bulup bulmadığının araştırılması.

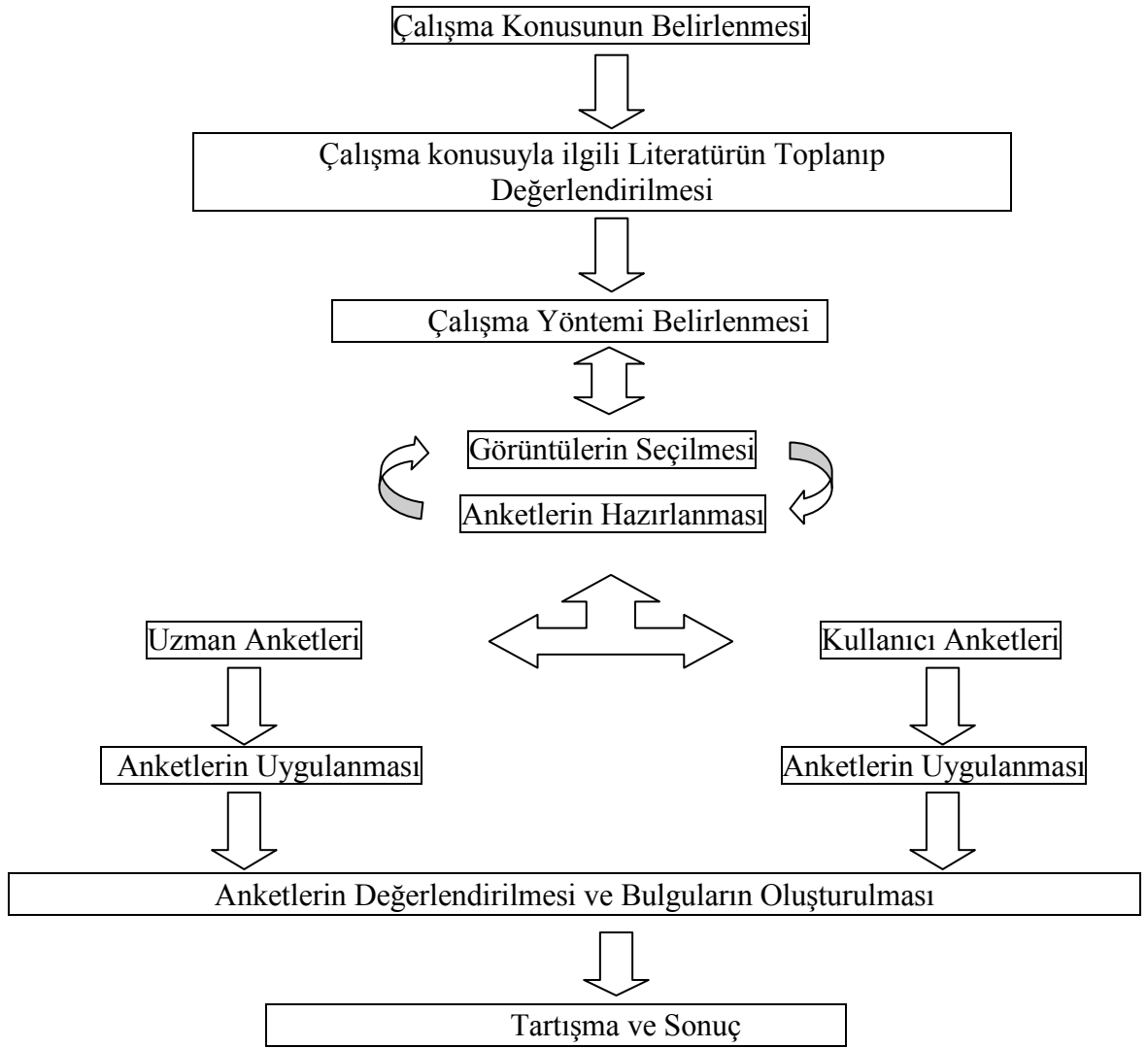
Analiz Yöntemi: 91 Kullanıcı 20 görüntüyü beğenip beğenmediğini ve aynı zamanda estetik bulup bulmadığını 7’li ölçek üzerinden puanlayarak

değerlendirmiştir. Doğrusal Regresyon testi sayesinde, estetik ve beğeni arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılabilmektedir. Her iki grup arasında bir ilişki olup olmadığına analiz sonucunda çıkacak olan p-değeri ve R-kare değerine bakılarak karar verilecektir.

Regresyon yöntemine ek olarak kullanıcıların 7'li Likert ölçek üzerinden verdikleri puanların ağırlıklı ortalamaları hesaplanarak ve 'ki kare testi' kullanılarak 'beğeni ve estetik bulma' arasındaki ilişki tekrar ayrı bir yöntemle incelenmiştir. Regresyon yöntemi her bireyi göze önüne alırken Ki-kare yöntemi grubun genel düşüncesini göz önüne alarak inceleme yapmıştır.

- d) Araştırma Konusu: Kullanıcı grubu ile uzman grubunun en çok ve en az beğendiği görüntülerin hangisinin olduğunun araştırılması.

Analiz Yöntemi: Her grubun her görüntü için verdiği puanların ortalaması ve standart sapması hesaplanacaktır. Uzman ve kullanıcı grubuna ait ortalamalar büyükten küçüğe sıralanacaktır. Bu sıralama sonucunda her iki grup için en yüksek puanı alan ilk beş görüntü belirlenecektir. Aşağıda şekil 3.2'de çalışmanın akış planı verilmiştir.

Şekil 3.2 Akış Planı

3.2.1 Anketlerin hazırlanması

Kent içi peyzajlara ilişkin görüntülerin değerlendirilmesi anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Berlyne (1960) ve Wohlwill (1976) yaptığı çalışmalarda ara değerlerin daha net anlaşılabilmesi için değerlendirmelerini 7’li Likert ölçeğine göre yapmışlardır. Ara değerlerin daha net anlaşılabilmesi için bu tez çalışmasında da kullanılan anketler yine 7’li Likert ölçeği üzerinden düzenlenmiştir.

İki farklı grup (Kullanıcı grubu ve Uzman Grubu) için iki farklı anket düzenlenmiştir. Ankette kullanılan görüntülerin adedi (20 adet), sıralaması ve içeriği aynıyken sorulan sorular farklılık göstermektedir. Kullanıcı grubundan iki ölçüt üzerinden puanlandırmaları istenmiştir. Bu ölçütlerden ilki fotoğrafları ne kadar beğendikleri ile ilgilidir. Diğer ölçüt ise fotoğraflardaki görüntüleri estetik bulup bulmadıkları ile ilgilidir. Öte yandan Uzman grubundan da aynı fotoğrafları ayrı ayrı 6 temel tasarım prensiplerine (Ritim, Tekrar, Denge, Oran, Vurgu ve Armoni (bütünlük)) ve beğenilerine göre puanlandırmaları istenmiştir. Bu şekilde Kullanıcı grubuna toplamda sadece 2 soru yöneltilmişken, uzman grubuna toplamda 7 soru yöneltilmiştir. Her iki anketteki tek ortak soru görüntüyü ne kadar beğendikleri ile ilgilidir. Kullanıcı grubuna estetik bulma sorusunun beğeniden ayrıca sorulması, çalışmada bir yan çıkarım olarak; estetik ve beğenin kelime anlamlarının kullanıcılar tarafından nasıl algılandığını görmek açısından önemlidir. Uzman anketinde bu soruya yer verilmemesinin sebebi: Uzman grubun, estetik bulma sorusuna verecekleri cevapların; ('estetik kavramı' dönemler arasında değişmiş ve çeşitli bakış açıları oluşturulmuştur.) her uzmanın bu konuda önceden bir yorumu olabileceği ve görüntü ile ilgili diğer değerlendirmelerini etkileyebileceği düşüncesidir.

Her iki anketin ilk sayfası konunun amacını açıklayan ve kısaca tasarım ilkelerini anlatan bir açıklama sayfasından oluşmaktadır. Temel tasarım ilkelerinden ve ankette kullanılan diğer terminolojilerden özet verilerek anketin uygulandığı kişilerin, kullanılan kelimeleri doğru anlaması ve yorumlamalarında bir anlama birliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Kullanıcı grubuna uygulanan anket Ek 1'de, uzman grubunda uygulanan anket ise EK 2'de verilmiştir.

3.2.2 Anketlerin uygulanması

Uzman grubuna yönelik anketlerin yarısı e-posta yoluyla kalan yarısı ise 5 sayfalık bir kitapçık halinde kişilere dağıtılmıştır. Mail yoluyla gönderilen anket; bilgisayar Word dokümanı formatında olup, sadece uzman profesyonel gruba uygulanmıştır. Uzman Akademisyen grubu için ise yerinde gidilip birebir uygulanan metod seçilmiştir. Uzmanlardan kısaca ve yalın olarak görüntülerdeki tasarımı 2 boyutlu tasarım açısından ve yakın çevre ilişkilerini, ölçeğini göz ardı ederek, sadece görsel boyutuyla değerlendirmeleri istenmiştir.

Kullanıcı anketlerinde; öğrenci anketleri toplam 3 oturumda yapılmıştır. Kullanıcı anketleri uygulanırken her bireyin, biri cevap biri de renkli görüntü kitapçığı olmak üzere 2 adet form türüne sahip olması sağlanmış ve eşit sürelerde ve fiziksel şartlarda (sınıf ortamı ve ışık düzeni gibi) puanlama işleminin bitmesine özen gösterilmiştir. Konuyla ilgili bilgi veren bir açıklamayla hazırlanan anket formları dağıtıldıktan sonra kısaca ve yalın olarak ‘görüntülerdeki tasarımı binaları ve ilişkilerini göz ardı ederek değerlendirmeleri’ istenmiştir.

İstatiksel verilerin güvenilebilirliği açısından, minimum 50 kişilik uzman ve 91 kişilik kullanıcı grubuna uygulanmasıyla; istenen oran ve sapma verilerine ulaşılabileceği kararlaştırılmıştır.

3.2.3 Anketlerin değerlendirilmesi

Anketlerin değerlendirilmesinde istatiksel verilerin elde edilmesi amacıyla SPSS istatistik programı kullanılmıştır. Bu programa anket formlarındaki veriler çeşitli başlıklar altında girilmiştir. Regresyon analizleri Ki-kare analizleri, Ortalama çıkarımları ve standart sapma verilerinin elde edilmesi ve anket değerlendirmelerinin geçerliliği bu program sayesinde yapılabilmektedir.

Kullanıcı grubuna uygulanan anketlerde araştırılan beğeni ve estetik bulma durumları kullanıcıların 7’li Likert ölçek üzerinden verdikleri puanların ağırlıklı ortalamaları hesaplanarak saptanmıştır. Ağırlıklı ortalama puanları hesaplandıktan sonra ‘khi kare testi’ kullanılarak ‘beğeni ve estetik bulma’ arasındaki ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Yöntem bölümünde ayrıntılı olarak araştırma konuları ve analizlerinin yapılaş yöntemleri verilmiştir. Çizelge 3.1’de kullanıcı anket puanlandırmasına ait analiz değerleri verilmiştir.

Çizelge 3.1 Kullanıcı anketi puan analiz değerleri

Puan	Beğeni Durumu	Estetik Bulma Durumu
7	Çok beğendim	Çok estetik
6	Beğendim	Estetik
5	Az beğendim	Biraz estetik
4	Kararsız	Kararsız
3	Beğenmedim gibi	Estetik değil gibi
2	Beğenmedim	Estetik değil
1	Hiç beğenmedim	Hiç estetik değil

Uzman anketlerinin değerlendirilmesinde de temelde aynı yöntem uygulanmış; aşağıda verilen çizelgedeki terminoloji ve puanlamaya göre analizleri yapılmıştır (Çizelge 3.2). Her bir görüntü için 6 temel tasarım prensibi ve beğeni üzerinden, uzmanlar tarafından yapılan puanlamalarda, yine 7’li ölçek üzerinden ağırlıklı ortalama değerleri bulunmuştur. Bulunan ağırlıklı ortalama değerleri ile birlikte ‘Bulgular’ bölümünde açıklanacağı üzere; her bir görüntü için ayrı ayrı 6 tasarım ilkesi (kriteri) ve beğeni arasındaki ilişkiler; ‘anlamli olma’ (p:significant) değerlerinin 0,05 değerinden küçük olmasına göre analiz edilmiş ve aralarında ‘anlamli’ ilişkilerin varlığı sorgulanmıştır.

Çizelge 3.2 Uzman anketi puan analiz değerleri

Puan \ Kriter	7	6	5	4	3	2	1
Ritim	Kesinlikle var	Var	Az çok var	Kararsız	Yok gibi	Yok	Kesinlikle yok
Tekrar	Kesinlikle var	Var	Az çok var	Kararsız	Yok gibi	Yok	Kesinlikle yok
Denge	Kesinlikle var	Var	Az çok var	Kararsız	Yok gibi	Yok	Kesinlikle yok
Oran	Kesinlikle var	Var	Az çok var	Kararsız	Yok gibi	Yok	Kesinlikle yok
Vurgu	Kesinlikle var	Var	Az çok var	Kararsız	Yok gibi	Yok	Kesinlikle yok
Armoni	Kesinlikle var	Var	Az çok var	Kararsız	Yok gibi	Yok	Kesinlikle yok
Beğeni	Çok beğendim	Beğendim	Az beğendim	Kararsız	Beğenmedim gibi	Beğenmedim	Hiç beğenmedim

Görüntüler organizasyon tiplerine göre 5 grupta toplanmıştır. Hem uzman hem de kullanıcı anketlerinde en çok ve en az beğenilen görüntülerle; kişilerin tercih ettikleri organizasyon tipleri belirlenmeye, karmaşık ve basit organizasyonlar gruplanmaya çalışılmıştır. Çizelge 3.3 ile görüntülerin organizasyon tipleri, Çizelge 3.4 ile görüntülere göre basit-karmaşık organizasyon tipleri ve son olarak da Çizelge 3.5 'deki matriste görüntülerin temel tasarım ilkelerini taşıma durumları verilmiştir.

Çizelge 3.3 Görüntülere göre organizasyon tipleri

Organizasyon Tipleri	Görüntü Numaraları
Grid Organizasyon	1,2,4
Merkezi Organizasyon	5,7,8,16
Doğrusal Organizasyon	6,10,12,13,15,17,20
İşinsal Organizasyon	2,6,14
Kümesel Organizasyon	3,9,10,11,12,18,19,20

Çizelge 3.4 Görüntülere göre basit-karmaşık organizasyonlar

Organizasyon Tipi	Görüntü Numaraları
Basit Organizasyon	1,3,4,5,7,8,9,11,13,14,15,16,17,18,19
Karmaşık Organizasyon	2,6,10,12,20

Çizelge 3.5 Görüntülerin tasarım ilişkilerini taşıma durumları

Görüntü	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ritim	var	var	var	var	var	yok	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	yok	var	var
Tekrar	var	var	var	var	var	yok	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	yok	yok	var	var
Denge	yok	var	yok	var	yok	var	var	yok	yok	gibi	var	var	var	var	var	var	yok	yok	var	var
Oran	var	var	var	var	var	var	var	var	yok	yok	var	var	var	var	var	var	var	yok	var	yok
Vurgu	Yok	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Var	Var	Yok	Var	Yok	Var	Var	var	yok	var	var	var	yok	yok
Armoni	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var

4. BULGULAR

Bu bölümde kullanıcı ve uzman anketlerinin analiz sonuçları verilmiştir.

4.1 Kullanıcı Anketi Analiz Bulguları

Kullanıcı grubunun tamamını (91 kişi) Çankaya Üniversitesi lisans ve yüksek lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Kullanıcı grubuna özellikle tasarım ile ilgili herhangi bir eğitim almamış öğrenciler seçilmiştir. Hukuk, İşletme ve Matematik bölümleri ve bu bölümlerle ilişkili yan dalları kapsayan eğitim alan öğrenciler gruplanmıştır. Bu gruplamadaki hedef sosyal ağırlık, matematik-sosyal eşit ağırlık ve matematik ağırlıklı eğitimlerde de beğeni ve estetik seçimlerin ilişkilerinin varlığının araştırılmasıdır. Öğrencilerin yaşları 18-32 arasında değişmektedir.

Kullanıcı grubu anketlerinin değerlendirilmesinde öncelikle beğeni ve estetik bulma durumlarının ilişkileri incelenmiştir (Çizelge 4.1). Her görüntü için beğeni ve estetik bulmanın ağırlıklı ortalamaları bulunup; bunların khi kare analiziyle anlamlı olma durum ortalamaları yani istatistiksel olarak geçerli olma durumları bulunmuştur. Beğeni ve estetik bulma anlamlı olma (p: statisticly significant) değerlerinin her görüntü için hemen hemen aynı ortalama puanı alması sebebiyle beğeni ve estetik'in arasında istatistiksel olarak çok kuvvetli anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Ankete katılan kişiler görüntülerin estetik bulmalarıyla beraber beğendiklerini ya da iki anlam içinde düşük puanlayıp; beğenmeyip, estetik bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.1 Kullanıcı anketi beğeni –estetik arası ilişkiler

Görüntü No	Ortalama Aldıkları Puan
G1 Beğeni	2,7033
G1 Estetik Bulma	2,5604
G2 Beğeni	4,7912
G2 Estetik Bulma	4,6593
G3 Beğeni	4,5714
G3 Estetik Bulma	4,8462
G4 Beğeni	4,7582
G4 Estetik Bulma	4,8901
G5 Beğeni	5,3187
G5 Estetik Bulma	5,3077
G6 Beğeni	3,3297
G6 Estetik Bulma	3,4176
G7 Beğeni	4,4945
G7 Estetik Bulma	4,7363
G8 Beğeni	4,6923
G8 Estetik Bulma	4,7363
G9 Beğeni	3,4505
G9 Estetik Bulma	3,4835
G10 Beğeni	4,6154
G10 Estetik Bulma	4,8571
G11 Beğeni	4,8901
G11 Estetik Bulma	5,1648
G12 Beğeni	5,7253
G12 Estetik Bulma	5,5604
G13 Beğeni	3,6154

Çizelge 4.1'in devamı

G13 Estetik Bulma	3,5824
G14 Beğeni	4,7582
G14 Estetik Bulma	4,7473
G15 Beğeni	4,1209
G15 Estetik Bulma	4,1868
G16 Beğeni	3,3516
G16 Estetik Bulma	3,3846
G17 Beğeni	4,1319
G17 Estetik Bulma	4,0769
G18 Beğeni	4,8242
G18 Estetik Bulma	4,7253
G19 Beğeni	4,1648
G19 Estetik bulma	4,3626
G20 Beğeni	3,7802
G20 Estetik bulma	3,7473

Kullanıcı anketi analizlerinde ayrıca kullanıcıların en çok ve en az beğendiği görüntüler belirlenmiş ve bu verilere göre kullanıcıların eğitim durumlarına göre hangi tip organizasyonları tercih ettikleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Kullanıcı grubu tarafından 12 numaralı görüntü ortalama 5,7 puan alarak en beğenilen (Şekil 4.1), 1 numaralı görüntü ise ortalama 2,7 puan alarak en az beğenilen (Şekil 4.2) görüntü olmuştur. Buna göre 12 numaralı görüntü karmaşık bir organizasyon, 1 numaralı görüntü basit bir organizasyon düzeni olduğundan; kullanıcı grubu tarafından karmaşık organizasyonlar basitlere oranla daha fazla beğenilmiştir (Çizelge 4.2).

Şekil 4.1 Görüntü 12

Şekil 4.2 Görüntü 1

Çizelge 4.2 Kullanıcı grubu en çok-en az beğenilen görüntüler

	Görüntü No	Aldıkları Ortalama Puan
	En beğenilen	12
5		5,3187
11		4,8901
18		4,8242
2		4,7912
14		4,7582
4		4,7582
8		4,6923
10		4,6154
3		4,5714
7		4,4945
19		4,1648
17		4,1319
15		4,1209
Beğenilmeyen	20	3,7802
	13	3,6154
	9	3,4505
	16	3,3516
	6	3,3297
	1	2,7033

Okudukları bölümlere göre ayrıldığında, kullanıcı grubunun en çok ve en az beğendiği görüntüler aynı kalmakla; beraber diğer görüntüler için verdikleri puanlar çok az farklılık göstermiştir (Çizelge 4.3).

Kullanıcı grubu hem doğrusal ve kümesel organizasyon olma hem de kullanılan tasarım elemanlarının çeşitliliği özellikleriyle karmaşık bir tipe sahip; 12 numaralı görüntüyü en çok beğenmiş ve estetik bulmuşlardır. En az beğenilen ve estetik bulunan 1 numaralı görüntü de grid organizasyon özelliğiyle ve tek tip kullanılan tasarım elemanıya basit bir sisteme sahiptir. (bkz. Çizelge 3.4)

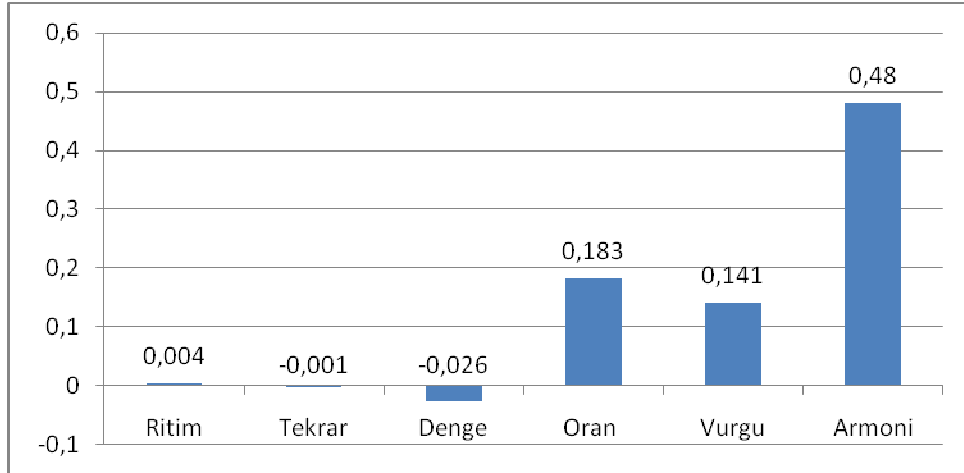
Çizelge 4.3 Hukuk, İşletme ve Matematik bölümü beğeni

Sıralama	HUKUK		İŞLETME		MATEMATİK	
	Görüntü No	Ortalama Puan	Görüntü No	Ortalama Puan	Görüntü No	Ortalama Puan
1	12	54,688	12	60,000	12	56,923
2	5	52,812	5	53,030	5	53,846
3	11	51,875	8	52,424	18	47,692
4	18	49,062	14	51,212	2	47,308
5	10	47,812	4	50,909	11	47,308
6	2	46,562	2	49,697	3	46,923
7	4	45,937	3	48,485	14	46,538
8	7	45,312	18	47,879	4	45,385
9	14	44,688	11	47,273	8	45,000
10	8	42,812	10	46,667	7	45,000
11	15	42,188	7	44,545	10	43,462
12	3	41,875	19	42,424	17	42,308
13	19	40,313	17	42,121	19	42,308
14	17	39,688	15	39,697	15	41,923
15	13	39,062	20	35,455	20	40,769
16	20	37,812	9	33,939	13	37,692
17	9	36,250	13	32,121	16	37,308
18	16	35,000	6	31,515	6	36,538
19	6	32,500	16	29,091	9	33,077
20	1	24,062	1	27,273	1	30,385

4.2 Uzman Anketi Analiz Bulguları

Materyal bölümünde de belirtildiği gibi; 25 kişi Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı ve Bilkent Üniversitesi Tasarım ve Mimarlık Fakülteleri akademisyenleri ile 25 kişi peyzaj mimarı, mimar ve içmimar profesyonel olmak üzere 50 kişilik grup; uzman grubu olarak alınmıştır. Bu grup 20 fotoğraflık anketi; temel tasarım ilkeleri ve beğenilerine göre her bir madde için 7’li Likert ölçeğine göre puanlandırmışlardır.

Temel tasarım prensipleri olan ritim, tekrar, vurgu, oran, armoni ile beğeni arasında bir ilişkinin olup olmadığı hipotezini araştırabilmek için regresyon analizi yolu kullanılmıştır. Bu analiz için elimizde 1000 (50 Kişi x 20 görüntü) adet veri mevcuttur. Yapılan regresyon analizinde R-square değerinin 0,585 olarak çıkmasıyla ‘Temel tasarım ilkeleri’ ile ‘Beğeni’ arasında kuvvetli bir ilişkinin olduğu gözlemlenmiştir (Çizelge 4.4). Regresyon sonucu aşağıdaki Şekil 4.3 gibidir.

Şekil 4.3 Temel tasarım ilkeleri – beğeni regresyon katsayıları

Çizelge 4.4 Regresyon analizi katsayıları

	Katsayı
Sabit	0,631
Ritim	0,004
Tekrar	-0,001
Denge	-0,026
Oran	0,183
Vurgu	0,141
Armoni	0,48

Regresyon sonucundaki katsayılara bakarsak ritim, oran, vurgu ve armoni ile beğeni arasında pozitif bir ilişki olduğunu, tekrar ve denge ile beğeni arasında ise negatif bir ilişki olduğunu gözlemlemekteyiz. Tasarım ilkelerinden ritim, tekrar ve denge'nin katsayılarına bakıldığında (Çizelge 4.4) katsayıların sifıra yakın olmasından dolayı bu ilkelerin beğeni ile ilişkilerinin çok kuvvetli olmadığını gözlemlemekteyiz. Buna göre armoni, vurgu ve oran ilkelerinin ise beğeni ile anlamlı bir ilişki içinde olduğunu sayısallaştırma ile bulmuş olmaktadır.

Bu regresyon analizi ile bir uzmanın bir görüntüyü tasarım ilkelerine göre değerlendirirken, o görüntüyü beğenip beğenmeyeceğini Likert ölçeğinde kaç puan vereceğini % 60 olasılıkla (R-square = 0.585) tahmin edebilmemize yarayacak olan formülü de elde etmiş oluyoruz. Bu formül aşağıdaki şekildedir:

$Y_i = \beta_0 + \beta_1 x + \varepsilon_i$, $i=1, \dots, n$ Regresyon formülünden;

$$\text{Beğeni} = 0,631 + 0,004 \times \text{Ritim} - 0,001 \times \text{Tekrar} - 0,026 \times \text{Denge} + 0,183 \times \text{Oran} + 0,141 \times \text{Vurgu} + 0,48 \times \text{Armoni}$$

Her bir görüntü için olmak üzere ritim, tekrar, vurgu, oran, armoni (bütünlük) gibi temel tasarım kriterleriyle (bağımsız değişkenler) ve beğeni (bağımlı değişken) arasındaki ilişki ayrı ayrı yine regresyon analizi yoluyla araştırılmıştır. Ayrı ayrı her bir görüntü için yapılan analizlerde bağımlı değişken olarak tutulan 'beğeni' ile bağımsız değişkenlerden en çok 'armoni' arasında çoğunlukla anlamlı bir ilişki olduğu

saptanmıştır. (significant(p)< 0,05) Standart sapmaya göre belirlenen p (statistically significant) değeri 0,05 çıkmıştır. Bu değerden küçük değere sahip olan kriterler beğeni ile istatistiksel olarak geçerli bir ilişkiye sahiptirler. Aşağıdaki çizelgede tasarım ilkeleri ve beğeniye göre ilişkili olma durumları gösterilmektedir. (Çizelge 4.5) Bu durumda görüntülerde beğeni ve tasarım prensipleriyle ilişki durumları anket sonuçlarına göre aşağıdaki gibidir (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.5 Ayrı Ayrı görüntü için yapılmış regresyon ilişki matrisi

	Ritim	Tekrar	Denge	Oran	Vurgu	Armoni
Görüntü 1		X				X
Görüntü 2						
Görüntü 3						X
Görüntü 4						X
Görüntü 5						X
Görüntü 6						X
Görüntü 7						
Görüntü 8				X	X	X
Görüntü 9						
Görüntü 10						X
Görüntü 11						X
Görüntü 12						X
Görüntü 13					X	X
Görüntü 14						
Görüntü 15						
Görüntü 16	X	X	X	X	X	X
Görüntü 17					X	X
Görüntü 18						
Görüntü 19	X					
Görüntü 20						
Toplam:	2	2	1	2	4	12

X: İlişkili

Boş Değerler: İlişkisiz

Çizelge 4.6 Görüntüler bağımsız değişkenler ve beğeni

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Görüntü																				
Ruh																+			+	
Tekrar	+															+				
Denge																+				
Oran								+								+				
Vurgu								+					+			+				
Armoni	+		+	+	+	+		+		+	+	+	+			+	+			
	(0,017)		(0,013)	(0,001)	(0,01)	(0,00)		(0,00)		(0,005)	(0,014)	(0,006)	(0,01)			(0,001)	(0,026)		(0,017)	

Uzman grubu 15 numaralı görüntüyü, en çok beğendikleri olarak tüm grupta en az 2 en fazla 7 puan vererek ortalama 4,92 puan ile seçmişlerdir (Şekil 4.4). En az beğendikleri görüntü ise 3,44 ortalama puan ile 9 numaradır (Şekil 4.5). 15. görüntü doğrusal ve basit bir organizasyondur. 9 numaralı görüntü yine basit ama kümesel bir organizasyondur (Çizelge 4.7) (bkz.Çizelge 3.4).

Çizelge 4.7 Uzman grubu görüntülere göre beğeni.

	Görüntü No	Aldıkları Ortalama Puan
En beğenilen	15	4,9200
	8	4,8400
	7	4,8200
	13	4,7600
	3	4,6000
	2	4,4600
	5	4,4600
	19	4,4600
	11	4,4000
	16	4,3800
	4	4,3800
	6	4,2600
	12	4,2000
	14	4,2000
	10	4,1400
Beğenilmeyen	17	3,8200
	18	3,7400
	20	3,6800
	1	3,5600
	9	3,4400

Şekil 4.4 Görüntü 15

Şekil 4.5 Görüntü 9

4.3 Kullanıcı ve Uzman Anketlerinin İlişkilendirilmesi:

Tez amacında da belirtildiği üzere estetik değerlendirmenin, temel tasarım kriterleriyle ilişkilendirilip ilişkilendirilemeyeceği ve tasarımcı ile son kullanıcı tercihlerinin örtüşüp örtüşmediği konuları açısından kullanıcı ve uzman anket analizleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

Öncelikle estetik ve beğeni arasında bir bağ olup olmadığı; kullanıcı anketleri sayesinde ortaya konmuş ve analizler sonucunda estetik ve beğeni arasında istatistiksel açıdan kuvvetli ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Kullanıcılara anket yoluyla sorulan, beğeni ve estetik bulmanın anlamlarının algılanışı araştırılmasında, kullanıcılar aynı görüntüler için çok yakın puanlamalar yapmışlar ve bunun sonucunda istatistiksel olarak aynı anlamı yükledikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Uzman anket analizleriyle, bağımlı değişken olan beğenin tasarım ilkelerini oluşturan ritim, tekrar, vurgu, oran, armoni ile olan ilişkisi tek tek her bir ilke sabit tutularak regresyon analizi yoluyla araştırılmıştır. Uzmanların görüntülere göre verdikleri puanlamalardan özellikle armoni(bütünlük) ilkesi ile beğeni arasında 12 görüntü için istatistiksel açıdan anlamlı bir sonuç çıkmış; diğer ilkeler 4 görüntü haricinde bir anlam yakalanamamıştır.

Anketlerde kullanıcı grubunun 12 numaralı görüntüyü en çok 1 numaralı görüntüyü en az beğenmesi ancak uzman grubunda 15 numaralı görüntünün en çok, 9 numaralı görüntünün en az beğenilmesi ve orta değerlerde yine farklılık olması dolayısıyla

kullanıcı ve uzman gruplarının değişik yargılara vardığı ve dolayısıyla değişik beğenilere sahip olduğu söylenebilir.

Kullanıcıların karmaşık organizasyonları daha çok beğendiği buna karşılık, uzman grubunda en çok beğenilenin basit organizasyon olması çıkan diğer bir farklılıktır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Akademik açıdan peyzaj mimarlığı ürününün değerlendirilmesi çalışmalarında, Kaptanoğlu (2006)'nın da belirttiği gibi; çalışma alanında mümkün olan en iyi mekansal kompozisyonun, formal estetik bakış açısı çerçevesinde literatürde, tasarım kriterleriyle ortaya konulmaya çalışıldığı 'Kuramsal Temeller' başlığı altında da dile getirilmiştir. Bu kriterler teknik, statik ve konstrüksiyon, çevreye uygunluk, fonksiyon gibi teknik konulardan denge, vurgu, propozisyon, ifade gücü, ritim, tekrar, renk harmonisi, bütünlük gibi görsel kalite konularına kadar geniş bir yelpazeye sahiptir. Çoğu zaman özellikle görsel kaliteyi oluşturan niteliklerin değerlendirilmesi yine nitel olmayan kriterlere bağlıdır.

Mimarlık ve Peyzaj mimarlığı ürünlerini oluştururken kullandığımız teknik kriterlerin dışındaki kriterlerin konusu tamamen biçim ile ilgilidir. Biçimi ortaya çıkaran elemanlar ve bu elemanların bir araya geliş şekillerinin özellikleridir. Bu özellikleri de denge, vurgu, oran, ritim, tekrar, armoni gibi temel tasarım ilkeleriyle açıklamaya çalışırız. Bu çerçevede içinde eğitim alan uzman grubu temel tasarım ilkelerini kullanarak tasarladığı ürünlerin görsel kalite açısından başarılı olmasını beklemektedir.

Bu tez çalışmasının ana konusu olan; Temel tasarım ilkelerinin 'görsel kalite' ve 'beğeni' ile olan ilişkisi araştırılması sonucunda; bu ilkelere oran, vurgu ve armoninin görsel beğeni ile kuvvetli bir ilişkiye sahip olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Dolayısıyla tasarım oluşmasında kullanılan yollardan olan temel tasarım ilkelerinin kullanımıyla ürünün beğenisinin arttırılması gerçekten de mümkün olmaktadır. Özellikle Bütünlük (Armoni) ilkesi bir tasarımdaki elemanlar arasında var olan uyum sonucunda uyumlu görünmelerini açıklayan bir terim olduğundan; görsel başarı ve beraberinde beğeniyi getirmesi şaşırtıcı değildir. Oran kavramı da tarihteki gelişimi içinde literatürde görüldüğü gibi, daha çok görselliğin sayısal ifadesiyle eş tutulmuş; fibonacci serileri ve altın oranlarla desteklenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda görsel beğenin yakalanmasıyla bir ilişkisi olması anlamlıdır. Vurgunun da

tasarım ilkeleri arasında tasarımda ifade ve odakla ilişkili olması açısından beğeniyi etkileyen faktörler arasına girmesi yine anlamlıdır.

Bir yan sonuç olarak, bir uzmanın bir tasarımı, tasarım ilkelerini temel alarak değerlendirdiğinde; o tasarımı beğenip beğenmeyeceğini aşağıda verilen formül ile %60 kesinlikle tahmin edebilmekteyiz ki bu da görsel değerlendirmede sayısallaştırma yaparak nitel veriler de elde edilebileceğini göstermektedir. Tezin ‘Yöntem’ ve ‘Bulgular’ kısmında detaylı bir şekilde katsayıların bulunmasının anlatıldığı üzere beğenin %60 olasılıkla temel tasarım ilkelerine verilen puanlarla tahmin edilebilmesinin formülasyonu aşağıdaki gibidir.

$$\text{Beğeni} = 0,631 + 0,004 \times \text{Ritim} - 0,001 \times \text{Tekrar} - 0,026 \times \text{Denge} + 0,183 \times \text{Oran} + 0,141 \times \text{Vurgu} + 0,48 \times \text{Armoni}$$

Diğer bir tartışma olarak, peyzaj tasarımı ürünlerinde biçimsel açıdan görsel değerlendirme yapılırken; son kullanıcı ve tasarımcının mekanı algılama, beğeni ve tercihleri arasındaki bağın araştırılması son kullanıcının da beğenisini kazanan ürünler çıkarılması açısından önemlidir. Ancak bu çalışmada Kullanıcı grubu ile Uzman grubunun beğenisi arasında bir bağ saptanamamıştır. Bunun sebebi görüntülerdeki organizasyon seçimlerinin donatı elemanı ağırlıklı bitkisel eleman azınlıkta olmasından kaynaklandığı bir düşünce olarak söylenebilir. Çünkü kullanıcılar, yapılan anket oturumlarının sonunda sözlü olarak tasarımları çok yeşil bulmadıklarını (bitkilerin azlığı, doğal görüntüsü olmaması gibi) belirtmişlerdir. Algıya bağlı yapılan literatür çalışmalarında kişilerin daha çok doğal peyzajı beğendiklerini destekleyen pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak bu tezin amacıyla uygun olarak; tasarım eğitimi almış, çeşitli disiplinlerden gelen uzmanların değerlendirmelerinde ortak bir yorum sağlayabilmek adına donatı elemanı ağırlıklı seçilen görüntüler; uzman anket oturumları sonrasında sözlü olarak alınan genel değerlendirmeyle ‘tasarım kaliteleri

belirgin' olarak yorumlanmıştır. Aşağıda Uzman ve Kullanıcı grubunun en çok beğendiği ve beğenmediği ilk ve son beş görüntü verilmiştir (Çizelge 5.1).

Çizelge 5.1 Kullanıcı ve uzman grubu beğenilen görüntüler sıralaması

	Kullanıcı Grubu	Uzman Grubu
No:	En Çok Beğenilen 5 Görüntü	
1	12	15
2	5	8
3	11	7
4	18	13
5	2	3
No:	En Az Beğenilen 5 Görüntü	
1	1	9
2	6	1
3	16	20
4	9	18
5	13	17

Anket değerlendirmeleri kapsamında uzman ve kullanıcı beğenilerinin yine organizasyon tipleri açısından da örtüşmediği; uzmanların basit organizasyonları, aksine kullanıcıların ise karmaşık organizasyonları tercih ettikleri görülmüştür. Bununla beraber donatı elemanı ağırlıklı daha çok ortagonal ilişkiye sahip organizasyonlar uzmanlar tarafından beğenilirken, bitki materyali ağırlıklı ve organik formlu organizasyonlar kullanıcılar tarafından tercih edilmiştir.

Başka bir yan çıkarım da Kullanıcı grubuna uygulanan anket sonucunda, estetik ve beğeni arasında doğrudan bir ilişki bulunmuştur. Dolayısıyla kullanıcılar, beğeni ve estetik bulma kavramlarını birbiriyle aynı gibi algılayıp aynı puanlamayı kullanmışlardır. Uzman anketlerinde böyle bir soruya yer verilseydi beğeni ve estetik bulma kavramlarının farklı puanlar alma

olasılığının ortalama olarak fazla olabileceğini, anket uygulanması sonrasında sözlü olarak verilen cevaplardan çıkarabilmekteyiz. ‘Anketlerin Hazırlanması’ bölümünde de anlatıldığı üzere estetik kavramı çerçevesinde çok farklı ekollerin olması sebebiyle; cevapların çeşitleneceğini ve bu yorumun diğer anket sorularını da etkileyebileceği düşüncesi ile bu soruya uzman anketlerinde yer verilmemiştir.

Bu çalışmada, betimsel yapılan araştırma ve literatür taramasında biçimsel yaklaşım modeli çerçevesinde bir tasarımı, düzenlemeyi oluşturan elemanların bütünlük, oran ve ölçek, vurgu ve denge prensipleriyle bir araya gelip organizasyonları oluştururken; özellikle içinde baskın olarak armoni (bütünlük), vurgu ve oran barındıran tasarımların görsel kalite açısından da beğenilen ürünler olmaya daha yakın olması sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle bu üç temel tasarım kriterinin önceliğinde, peyzaj tasarımının biçimsel açıdan görsel değerlendirilmesinde; temel tasarım ilkelerinin sayısallaştırma yapılarak nitel olarak da görsel beğenin kriteri olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Alp, A. 1979 . Aesthetic Response To Geometry in Architecture. Architecture Grad School,Rice University,Texas.
- Akın, E. 1995 . Mimarlıkta Estetik Değerlendirmeye Bir Yaklaşım. Mimarlık Anabilim Dalı,Gazi Üniversitesi,Ankara.
- Akın -Okan, N. 2006. İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitiminde Estetik Öğretimi.Güzel Sanatlar Eğitim Anabilim Dalı,Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akyol ,E. 2006. Kent Mobilyaları Tasarım ve Kullanım Süreci. Fen Bilimleri Enstitüsü,İstanbul Teknik Üniversitesi,İstanbul.
- Arthur, L.M. 1977. Predicting scenic beauty of forest environments: Some empirical tests. *Forest Science* (Volume 23, No:2).
- Anonim. 1976. Birleşik Sanat Terimleri Sözlüğü, TDK, Ankara
- Anonymus. 2010. American Society of Landscape Architects 'Design Awards' web: <http://www.asla.org/HonorsAwards.aspx>.
- Ataç, B. 2006 . Mimari Biçimlenişte Yorum . Mimarlık Anabilim Dalı ,Trakya Üniversitesi,Çanakkale.
- Aydınlı, S. 1992. Temel Tasarım Ders Notları.İstanbul.
- Badem, Y. 2007. Genetik Algoritmaların Yaratıcı Mimari Tasarımda Kullanım. Bilişim Anabilim Dalı,İstanbul Teknik Üniversitesi,İstanbul.
- Bozkurt, N. 1992.Sanat ve Estetik Kuramları. Ara Yayıncılık, 92 sf, İstanbul.
- Çakıcı, I. 2007. Peyzaj Planlama Çalışmalarında Görsel Peyzaj Değerlendirmesine Yönelik Bir Yöntem Çalışması.Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı,Ankara Üniversitesi,Ankara.
- Çellek, T. 2010. <http://www.tulaycellek.com>, erişim tarihi 20.5.2008
- Çepel, N. 1990. Ekoloji Terimleri Sözlüğü. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Ching, C.1996. Mimarlık,Biçim,Mekan,Düzen.John Wiley&sons,New York.
- Çırak, M. 2008. Mimaride Biçimin Görsel Etkisi: Tasarımcı Hedefi ve Kullanıcı Üzerinden Bir Araştırma.Mimarlık Anabilim Dalı, Selçuk Üniversitesi,Konya.
- Daniel, T.C and Boster, R.S. 1976. Measuring Landscape Esthetics: The Scenic Beauty Estimation Method. *USDA Forest Service Research Paper RM-167*, Rocky

Mountain Forest and Range experiment Station Forest Service U.S. Department of Agriculture, Rocky Mountain.

- Draves, S. 2006. The Aesthetics and Fractal Dimension of Electric Sheep. University of California, Santa Cruz, Amerika.
- Edirne, J. 2004. Temel Tasarım Prensipleri ve İçmimaride Uygulama Örnekleri. Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.
- Ergaz, E. 2005 Postmodern Teorinin Günümüz Estetik Söylem ve Pratiği Üzerine Getirdiği Açılımlar. Resim Anasanat Dalı, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.
- Ergün, Ö. 2005. Effects of Observation Plan and Precision, Survey Review, (Vol.38 No.298, 331-341), İstanbul.
- Hekkert, P. 2006. Design Aesthetics :Principles of Pleasures in Design , Psychology Science (vol:48 pg:157-172), Department of Industrial Design, Delft University, Netherlands.
- Hoffman, E.R. 1997. Testing the Validity and Reliability of Slides as Representations of Northern Hardwood Forest Condition. Doctoral dissertation, SUNNY College of Environmental Science and Forestry, Syracuse, NY.
- Gökaydın, N. 1990. Temel Sanat Eğitimi, Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Kagan, M . 1993 . Estetik ve Sanat Dersleri. Çeviren: Aziz Çalışlar, 2. Basım, İmge Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Kaptanoğlu, A. 2006 .Peyzaj Değerlendirmesinde Görsel Canlandırma Teknikleri. Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaymakcan, M. 2006 . Yüksek Öğretim Sanat Eğitiminde Temel Tasarım Eleman ve İlkelerinin Öğretimi ve Uygulamaları. Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kılıçoğlu, Ö . 2007. Kullanıcı müdahaleleriyle, değişikliğe uğramış müstakil toplu konut cephelerinin, farklı eğitim grupları tarafından değerlendirilmesi: Beğeni, karmaşa ve etkilenme. Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kuban, D. 1990. Mimarlık Kavramları, yem yayınevi, İstanbul.
- Leder, H. and Belke, B. 2004. A Model of Aesthetic Appreciation and Aesthetic Judgements. British Journal of Psychology (95 pg:489-508), İngiltere.
- Machwe, A. and Parmee, I. 2006. Integrating Aesthetics Criteria with Evolutionary Processes in Complex ,Free form Design. Cambridge University Press, İngiltere.
- Nasar, J.L. ve Purcell, D. 1995. The Psychological Sense of Community in the Neighborhood. Journal of the American Planning Association ,Amerika.

- Sağver, B. 2007. Müzik ve Mekan Tasarımında Ortak Biçimleniş Özelliklerine Analitik Bir Yaklaşım. İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anasanat Dalı, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Sayın, T. 2007. Mimari Tasarım Eğitime Bütüncül/Metamorfik Bir Yaklaşım. Mimarlık Anabilim Dalı, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.
- Wherret, J.R. 1996. Visualization Techniques for Landscape Evaluation. [online] <http://bamboo.mluri.sari.ac.uk/~jo/research.html>. erişim 4.02.2008
- Wolhill, J. 1976 Environmental aesthetics: the environment as a source of affect, in I. Altman and J. F. Wohlwill (eds.) *Human Behavior and Environment*, Vol. 1, New York: Plenum, .
- Uraz , N. 1993. Tasarlama Düşünme Biçimlendirme. İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul.
- Zube, E.H. 1984. Themes in Landscape Assessment Theory, *Landscape Journal*, (3, 104-110) [online] <http://www.forestry.gov.uk/forestry/HCOU-4U4JMJ>. erişim 12.04.2009

EKLER

EK.1 Kullanıcı Anket Formu

EK.2 Uzman Anket Formu

EK.3 Anketlerde kullanılan görüntüler

EK.4 Spss Analiz Sonuç Tabloları

EK.1 Kullanıcı Anket Formu

Bu anket çalışması A.Ü Peyzaj Mimarlığı Bölümünde hazırlanmakta olan “*Peyzaj Mimarlığında ‘Estetik Değerlendirme’de Bir Yaklaşım Önerisi*” konulu yüksek lisans tezi için uygulanmaktadır.

1. Kişisel bilgiler:

Cinsiyet : K E Yaş: 17-20 21-24 25-28 29-32 Okuduğunuz Bölüm:

Geçmişte tasarım ile ilgili bir alanda eğitim aldınız mı? Evet Hayır

2. Lütfen ekte gördüğünüz görüntülere ilişkin beğeni derecenize uygun puanı işaretleyiniz.

*Beğeni :. Kesin, güvenilir, ince ayrımlara varan bir duyguya dayanan estetik yargılama ve değerlendirme gücü; güzeli çirkinden ayırma yetisi. (*BSTS / Felsefe Terimleri Sözlüğü, 1975*)

*Estetik: Güzellik duygusuyla ilgisi olan veya estetik biliminin kurallarına uygun bulunan. (*BSTS / Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlüğü, 1948*)

GÖRÜNTÜ 1

	7	6	5	4	3	2	1	
Çok beğendim	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 2

	7	6	5	4	3	2	1	
Çok beğendim	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 3

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 4

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 5

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 6

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 7

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 8 7 6 5 4 3 2 1
Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 9 7 6 5 4 3 2 1
Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 10 7 6 5 4 3 2 1
Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 11 7 6 5 4 3 2 1
Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 12 7 6 5 4 3 2 1
Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 18

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 19

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

GÖRÜNTÜ 20

7 6 5 4 3 2 1

Çok beğendim Hiç Beğenmedim

Çok estetik Hiç estetik değil

EK.2 Uzman Anket Formu

Bu anket çalışması A.Ü Peyzaj Mimarlığı Bölümünde hazırlanmakta olan “*Peyzaj Mimarlığında ‘Estetik Değerlendirme’de Bir Yaklaşım Önerisi*” konulu A.Aylin Dinçer tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi için uygulanmaktadır.

Bu çalışma, Peyzaj Tasarımı ve planlaması konularında Peyzajın görsel değerlendirilmesi sırasında ‘Estetik Değerlendirme’yle özellikle kent içi peyzaj düzenlemelerinin objektif olarak değerlendirilebileceği düşüncesiyle ortaya çıkmıştır. ‘Estetik’in ve dolayısıyla görsel değerlendirmenin ölçülebilir bir değer olgusu olup olmadığını ; tasarım ilkeleriyle estetik kriterlerinin oluşturulabileceği sorusu tartışmaya multi disiplinler yeni bir değerlendirme önerisi getirebileceği için bu çalışmanın önemini oluşturmaktadır. Bu çalışma ile ilişkilendirilecek olan teorik verilerin, tasarım öğretileri ve son kullanıcının direktmesiz seçimleri arasındaki ilişkiyi araştırma için de bir çıkış noktası oluşturulabileceği düşüncesi taşımaktadır. Araştırma kapsamında peyzaj algısı sadece görsel boyutuyla ele alınmaktadır.

*Beğeni :. Kesin, güvenilir, ince ayrımlara varan bir duyguya dayanan estetik yargılama ve değerlendirme gücü; güzeli çirkinden ayırma yetisi. (*BSTS / Felsefe Terimleri Sözlüğü, 1975*)

*Estetik: Güzellik duygusuyla ilgisi olan veya estetik biliminin kurallarına uygun bulunan.(*BSTS / Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlüğü, 1948*)

1. Kişisel bilgiler:

2. Cinsiyet : K E Yaş: 25-30 31-36 37-42 43-48 49-üstü

Mezun olduğunuz Bölüm/Mesleğiniz:

2. Lütfen ekte gördüğünüz görüntülere ilişkin olarak ; aşağıda açıklanan temel tasarım prensiplerini üzerinde taşıma derecelerine uygun puanı işaretleyiniz.

* Ritm: Tekrarlama temeli üzerine bir tasarım prensibidir. Tasarımı oluşturan elemanların aynı veya çok az farklar olduğu açık bir tekrarı gerektirir ve bu, elemanların tekrarının sıklık derecesini ortaya koyar. Ritm tekrar eden hareketin ifadesidir; görsel öğelerin uyumlu ve düzenli tekrarlar halinde kullanılmasıdır.Sıralı ritm (aynı elemanların) ve ilerleyen ritm (renk, doku, değer gibi özelliklerinde, şekillerin ölçülerinin) şeklinde uygulanabilir.

*Tekrar: Tasarımda kullanılan birim biçim, düzen içinde birden fazla kullanılarak kompozisyon oluşturulduğunda tekrar ilkesi ortaya çıkar. Tekrar tasarımın en basit metodudur. Tekrar eden formlar ritm duygusu yaratır ve tasarımda bütünlük sağlar. Doku,renk,şekil vb tekrarları uygulanabilir.

*Denge: Denge kurmak-görsel ağırlıkta eşit dağılma-kompozisyonun genel bir amacıdır. Bir tasarım prensibi olarak, dengeli biçimler rahatlık duygusunu verir.Yatay ve düşeyde ,simetrik veya asimetrik olarak denge oluşturulabilir.

*Oran: Ölçek ve oran, vurgu ve odak noktası ile çok bağlantılıdır. Büyük bir obje doğal olarak görsel vurgu yaratır. Büyüklük ölçüsü diğer elemanlara karşı veya bilgi birikiminden kaynaklanan, standartlara göre orandır. Oran sık sık matematiksel sistemler ve numerik nispetler ile ele alınır. Tarihsel gelişiminde ölçek ve oran sistemleri matematiksel hesaplarla geliştirilmiştir.(Altın oran kavramı gibi)

*Vurgu: Vurgulanmış eleman ilgiyi ilk çekmesi istenen elemandır, izleyicinin bakmaya devam etmesini teşvik eder. Bütün elemanların vurgulanması hiçbirinin etkili olmamasına neden olur.Zıtlık,yerleştirme ,anafikir ve ayırma ile vurgu sağlanabilir.

*Armoni (Bütünlük): Bütünlük, bir tasarımdaki elemanlar arasında varolan anlaşma veya uyum sonucu birlikte görünmeleridir. Elemanlar birbirlerinden farklıdırlar, ancak görsel benzerlikler, onların birmiş gibi görünmelerine sebep olur.

GÖRÜNTÜ 1	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 2	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 3	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 4	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 5	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 6	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 7	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 8	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 9	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 10	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 11	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 12	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 13	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 14	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 15	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 16	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 17	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 18	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 19	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

GÖRÜNTÜ 20	(var)	7	6	5	4	3	2	1	(yok)
Ritm		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Tekrar		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Denge		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Oran		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurgu		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Armoni		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Çok beğendim		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hiç Beğenmedim

Görüntü 1 (Burnette Park, <http://www.asla.org>, 2011)

Görüntü 2 (Platz Der Einheit, <http://www.asla.org>, 2011)

Görüntü 3 (Mutual Center, <http://www.asla.org>, 2011)

Görüntü 4 (Munich Airport Garden, <http://www.asla.org>, 2011)

Görüntü 5(San Diego Park,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 6 (Toyota Motor,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 7(Museo Del Acero,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 8(Sony Center,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 9(Federal Courthouse,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 10(Buga Playground,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 11(Federal Building Plz,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 12(Builen Garten,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 13(Exchange Square,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 14(Charleston Park,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü15(The Vanguard Land,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 16(Toyota South Campus,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 17(Park André ,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 18(Millennium Park,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 19(Interpolis Garden,<http://www.asla.org>,2011)

Görüntü 20(Mesa Arts Center,<http://www.asla.org>,2011)

K.4 SPSS Programı Analiz Tabloları

Kullanıcı grubu beğeni	Kişi Sayısı	Minimum Değer	Maximum Değer	Anlamlı Olma Durumları Ortalaması	Standart Sapma
K1 Beğeni	91	1,00	7,00	2,7033	1,64313
K1 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	2,5604	1,61389
K2 Beğeni	91	1,00	7,00	4,7912	1,47208
K2 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,6593	1,50717
K3 Beğeni	91	1,00	7,00	4,5714	1,62715
K3 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,8462	1,61880
K4 Beğeni	91	1,00	7,00	4,7582	1,77852
K4 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,8901	1,85862
K5 Beğeni	91	1,00	7,00	5,3187	1,48233
K5 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	5,3077	1,49586
K6 Beğeni	91	1,00	7,00	3,3297	1,62655
K6 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	3,4176	1,73247
K7 Beğeni	91	1,00	7,00	4,4945	1,74721
K7 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,7363	1,88465
K8 Beğeni	91	1,00	7,00	4,6923	1,74924
K8 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,7363	1,74378
K9 Beğeni	91	1,00	7,00	3,4505	1,68169
K9 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	3,4835	1,70856
K10 Beğeni	91	1,00	7,00	4,6154	1,76867
K10 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,8571	1,87718
K11 Beğeni	91	1,00	7,00	4,8901	1,76037
K11 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	5,1648	1,75919
K12 Beğeni	91	1,00	7,00	5,7253	1,28293
K12 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	5,5604	1,38411
K13 Beğeni	91	1,00	7,00	3,6154	1,73057
K13 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	3,5824	1,79546
K14 Beğeni	91	1,00	7,00	4,7582	1,57297
K14 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,7473	1,58880
K15 Beğeni	91	1,00	7,00	4,1209	1,61820
K15 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,1868	1,69255
K16 Beğeni	91	1,00	7,00	3,3516	1,55901
K16 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	3,3846	1,79363
K17 Beğeni	91	1,00	7,00	4,1319	1,60006

K17 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,0769	1,62775
K18 Begeni	91	1,00	7,00	4,8242	1,66395
K18 Estetik Bulma	91	1,00	7,00	4,7253	1,73247
K19 Begeni	91	1,00	7,00	4,1648	1,79049
K19 Estetik bulma	91	1,00	7,00	4,3626	1,80442
K20 Begeni	91	1,00	7,00	3,7802	1,80001
K20 Estetik bulma	91	1,00	7,00	3,7473	1,88322
Valid N (listwise)	91				

Kullanıcı Grubu En Beğenilen Görüntü

	Kişi Sayısı	Minimum	Maximum	Anlam	Standart Sapma
K12 Begeni	91	1,00	7,00	5,7253	1,28293
K5 Begeni	91	1,00	7,00	5,3187	1,48233
K11 Begeni	91	1,00	7,00	4,8901	1,76037
K18 Begeni	91	1,00	7,00	4,8242	1,66395
K2 Begeni	91	1,00	7,00	4,7912	1,47208
K14 Begeni	91	1,00	7,00	4,7582	1,57297
K4 Begeni	91	1,00	7,00	4,7582	1,77852
K8 Begeni	91	1,00	7,00	4,6923	1,74924
K10 Begeni	91	1,00	7,00	4,6154	1,76867
K3 Begeni	91	1,00	7,00	4,5714	1,62715
K7 Begeni	91	1,00	7,00	4,4945	1,74721
K19 Begeni	91	1,00	7,00	4,1648	1,79049
K17 Begeni	91	1,00	7,00	4,1319	1,60006
K15 Begeni	91	1,00	7,00	4,1209	1,61820
K20 Begeni	91	1,00	7,00	3,7802	1,80001
K13 Begeni	91	1,00	7,00	3,6154	1,73057
K9 Begeni	91	1,00	7,00	3,4505	1,68169
K16 Begeni	91	1,00	7,00	3,3516	1,55901
K6 Begeni	91	1,00	7,00	3,3297	1,62655
K1 Begeni	91	1,00	7,00	2,7033	1,64313
Valid N (listwise)	91				

RESİM 1.

Coefficients ^a						
Model		Standart olmayan Katsayı		Standart Katsayı	t	Anlamlı/Önemli
		B	Std. Error	Beta		
1	(Sabit)	,631	,483		1,306	,205
	G1 Ritim	-,167	,140	-,244	-1,187	,248
	G1 Tekrar	,417	,149	,531	2,796	,011
	G1 Denge	-,124	,120	-,175	-1,032	,313
	G1 Oran	,071	,121	,110	,584	,565
	G1 Vurgu	,038	,090	,057	,426	,674
	G1 Armoni	,466	,180	,646	2,582	,017
a. Bağımlı Değişken: Görüntü1 Beğeni						

RESİM 2

Coefficients ^a						
Model		Standart Olmayan Katsayı		Standart Katsayı	t	Anlamlı/Önemli
		B	Std. Error	Beta		
1	(Sabit)	,964	1,636		,590	,561
	G2 Ritm	-,115	,225	-,144	-,511	,615
	G2 Tekrar	,115	,268	,148	,429	,672
	G2 Denge	,168	,253	,145	,666	,513
	G2 Oran	-,065	,268	-,066	-,244	,810
	G2 Vurgu	,331	,238	,447	1,393	,178
	G2 Armoni	,270	,213	,332	1,270	,217

a. Bağımlı değişken: Görüntü2 Beğeni

RESİM 3

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,355	1,413		1,667	,110
	G3 Ritm	,012	,170	,015	,073	,942
	G3 Tekrar	,226	,144	,255	1,571	,131
	G3 Denge	-,127	,127	-,228	-,997	,330
	G3 Oran	,108	,167	,134	,647	,525
	G3 Vurgu	,041	,140	,071	,290	,775
	G3 Armoni	,438	,162	,637	2,700	,013
	G3 Ritm	-,186	,139	-,274	-,1340	,194

a. Dependent Variable: G3 Begeni

RESİM 4

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,040	2,136		,019	,985
	G4 Tekrar	,231	,298	,111	,777	,445
	G4 Denge	-,220	,159	-,264	-,1381	,180
	G4 Oran	,228	,164	,286	1,391	,178
	G4 Vurgu	,056	,131	,074	,426	,674
	G4 Armoni	,522	,142	,644	3,678	,001

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,040	2,136		,019	,985
	G4 Tekrar	,231	,298	,111	,777	,445
	G4 Denge	-,220	,159	-,264	-1,381	,180
	G4 Oran	,228	,164	,286	1,391	,178
	G4 Vurgu	,056	,131	,074	,426	,674
	G4 Armoni	,522	,142	,644	3,678	,001

a. Dependent Variable: G4 Begeni

RESIM 5

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,923	,743		1,241	,228
	G5 Ritm	,012	,199	,014	,058	,954
	G5 Tekrar	-,070	,164	-,082	-,429	,672
	G5 Denge	-,113	,169	-,133	-,665	,513
	G5 Oran	,199	,137	,242	1,451	,161
	G5 Vurgu	,151	,142	,196	1,061	,300
	G5 Armoni	,529	,143	,658	3,692	,001

a. Dependent Variable: G5 Begeni

RESIM 6

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,386	,536		,722	,478
	G6 Ritm	-,129	,133	-,139	-,969	,343
	G6 Tekrar	,288	,150	,279	1,924	,067
	G6 Denge	,109	,109	,138	,994	,331
	G6 Oran	-,024	,143	-,025	-,164	,871
	G6 Vurgu	,138	,106	,168	1,295	,209
	G6 Armoni	,503	,106	,636	4,724	,000

a. Dependent Variable: G6 Begeni

RESIM 7

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,920	1,694		1,133	,269
	G7 Ritm	-,207	,314	-,190	-,658	,517
	G7Tekrar	,457	,406	,332	1,127	,272
	G7 Denge	,478	,319	,606	1,496	,149
	G7 Oran	-,197	,236	-,236	-,837	,412
	G7 Vurgu	-,365	,220	-,489	-1,660	,111
	G7 Armoni	,333	,225	,487	1,483	,152

a. Dependent Variable: G7 Begeni

RESİM 8

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	-,310	,413		-,750	,461
G8 Ritm	,096	,087	,127	1,105	,281
G8 Tekrar	-,075	,077	-,093	-,970	,343
G8 Denge	,072	,106	,078	,678	,505
G8 Oran	,243	,096	,265	2,532	,019
G8 Vurgu	,283	,069	,353	4,123	,000
G8 Armoni	,449	,105	,491	4,301	,000

a. Dependent Variable: G8 Begeni

RESİM 9

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	1,326	,789		1,680	,107
G9 Ritm	,126	,101	,199	1,245	,226
G9 Tekrar	-,211	,136	-,302	-1,557	,134
G9 Denge	,161	,145	,265	1,109	,279
G9 Oran	,207	,149	,279	1,393	,177
G9 Vurgu	,055	,115	,097	,477	,638
G9 Armoni	,244	,152	,310	1,600	,124

a. Dependent Variable: G9 Begeni

RESIM 10

		Coefficients ^a				
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	,880	1,234		,713	,483
	G10 Ritm	-,314	,154	-,371	-2,040	,054
	G10 Tekrar	,117	,165	,126	,712	,484
	G10 Denge	,031	,207	,037	,150	,882
	G10 Oran	,161	,185	,203	,871	,393
	G10 Vurgu	,093	,172	,090	,542	,594
	G10 Armoni	,573	,182	,629	3,146	,005

a. Dependent Variable: G10 Begeni

RESIM 11

		Coefficients ^a				
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	1,048	,988		1,061	,300
	G11 Ritm	,051	,190	,081	,269	,790
	G11 Tekrar	-,031	,211	-,034	-,146	,885
	G11 Denge	,142	,227	,196	,625	,538
	G11 Oran	,081	,186	,120	,437	,666
	G11 Vurgu	,101	,121	,164	,838	,411
	G11 Armoni	,392	,147	,515	2,673	,014

a. Dependent Variable: G11 Begeni

RESIM 12

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,690	,960		,719	,480
	G12 Ritm	,029	,166	,034	,176	,862
	G12 Tekrar	-,056	,158	-,080	-,356	,725
	G12 Denge	-,341	,232	-,488	-1,470	,156
	G12 Oran	,283	,166	,319	1,706	,102
	G12 Vurgu	,085	,123	,117	,687	,499
	G12 Armoni	,738	,180	,957	4,089	,000

a. Dependent Variable: G12 Begeni

RESIM 13

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,049	,646		1,623	,119
	G13 Ritm	,147	,142	,145	1,038	,310
	G13 Tekrar	,111	,118	,156	,943	,356
	G13 Denge	-,049	,161	-,060	-,302	,765
	G13 Oran	-,181	,202	-,213	-,895	,381
	G13 Vurgu	,348	,091	,525	3,843	,001
	G13 Armoni	,392	,139	,541	2,822	,010

a. Dependent Variable: G13 Begeni

RESIM 14

		Coefficients ^a				
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	,983	1,346		,731	,473
	G14 Ritm	-,203	,441	-,156	-,459	,650
	G14 Tekrar	,092	,428	,075	,215	,832
	G14 Denge	,246	,192	,233	1,279	,214
	G14 Oran	,026	,235	,028	,109	,914
	G14 Vurgu	,182	,164	,242	1,106	,281
	G14 Armoni	,329	,246	,392	1,336	,195

a. Dependent Variable: G14 Begeni

RESIM 15

		Coefficients ^a				
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	3,317	1,146		2,895	,008
	G15 Ritm	-,227	,206	-,294	-1,100	,283
	G15 Tekrar	,046	,195	,047	,233	,818
	G15 Denge	,048	,220	,075	,219	,829
	G15 Oran	,051	,232	,078	,222	,827
	G15 Vurgu	,196	,100	,380	1,964	,062
	G15 Armoni	,239	,140	,396	1,704	,103

a. Dependent Variable: G15 Begeni

RESIM 16

		Coefficients ^a				
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	,500	,640		,782	,443
	G16 Ritm	-,358	,138	-,461	-2,591	,017
	G16 Tekrar	,469	,113	,594	4,132	,000
	G16 Denge	-,499	,192	-,661	-2,591	,017
	G16 Oran	,402	,176	,534	2,279	,033
	G16 Vurgu	,432	,130	,573	3,321	,003
	G16 Armoni	,409	,109	,603	3,744	,001

a. Dependent Variable: G16 Begeni

RESIM 17

		Coefficients ^a				
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.
1	(Constant)	,173	,597		,290	,774
	G17 Ritm	,235	,200	,309	1,177	,252
	G17 Tekrar	-,362	,202	-,511	-1,795	,086
	G17 Denge	,146	,114	,180	1,281	,214
	G17 Oran	,020	,015	,169	1,330	,197
	G17 Vurgu	,207	,087	,303	2,388	,026
	G17 Armoni	,560	,163	,646	3,434	,002

a. Dependent Variable: G17 Begeni

RESIM 18

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	
	B	Std. Error	Beta			
1	(Constant)	1,277	,555		2,303	,031
	G18 Ritm	-,180	,151	-,263	-1,192	,246
	G18 Tekrar	-,185	,105	-,277	-1,767	,091
	G18 Denge	,253	,214	,325	1,179	,251
	G18 Oran	,201	,188	,282	1,068	,297
	G18 Vurgu	,164	,110	,230	1,492	,150
	G18 Armoni	,332	,192	,456	1,727	,098

a. Dependent Variable: G18 Begeni

RESIM 19

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	
	B	Std. Error	Beta			
1	(Constant)	,768	,794		,967	,344
	G19 Ritm	,344	,133	,440	2,590	,017
	G19 Tekrar	-,194	,169	-,244	-1,150	,262
	G19 Denge	,071	,347	,093	,205	,839
	G19 Oran	,139	,368	,167	,377	,710
	G19 Vurgu	,095	,134	,139	,708	,487
	G19 Armoni	,339	,166	,413	2,038	,054

a. Dependent Variable: G19 Begeni

RESİM 20

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-,136,641		-,211,834	
	G20 Ritm	,188,205	,238	,915,370	
	G20 Tekrar	-,109,151	-,138	-,722,478	
	G20 Denge	-,076,147	-,094	-,519,609	
	G20 Oran	,383,190	,401	2,020,056	
	G20 Vurgu	,087,138	,113	,626,538	
	G20 Armoni	,426,210	,470	2,032,054	

a. Dependent Variable: G20 Begeni

Mezun olduğu bölüm

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	62	68,1	68,1	68,1
Endustri	1	1,1	1,1	69,2
Grafik T	2	2,2	2,2	71,4
İçmimari	2	2,2	2,2	73,6
İçmimari	11	12,1	12,1	85,7
İçmimarlı	1	1,1	1,1	86,8
Mimarlık	3	3,3	3,3	90,1
Peyzaj m	8	8,8	8,8	98,9
Peyzaj M	1	1,1	1,1	100,0
Total	91	100,0	100,0	

G1 Beğeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic beğenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	beğenmedim	3	3,3	6,0	12,0
	beğenmedim gibi	21	23,1	42,0	54,0
	Kararsız	12	13,2	24,0	78,0
	az beğendim	8	8,8	16,0	94,0
	beğendim	3	3,3	6,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G2 Beğeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic beğenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	beğenmedim	4	4,4	8,0	14,0
	beğenmedim gibi	7	7,7	14,0	28,0
	kararsız	7	7,7	14,0	42,0
	az beğendim	13	14,3	26,0	68,0
	beğendim	14	15,4	28,0	96,0
	cok beğendim	2	2,2	4,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G3 Beğeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic beğenmedim	1	1,1	2,0	2,0
	beğenmedim	3	3,3	6,0	8,0
	beğenmedim gibi	5	5,5	10,0	18,0
	kararsız	9	9,9	18,0	36,0
	az beğendim	20	22,0	40,0	76,0
	beğendim	12	13,2	24,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G4 Beğeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic beğenmedim	1	1,1	2,0	2,0
	beğenmedim	5	5,5	10,0	12,0
	beğenmedim gibi	4	4,4	8,0	20,0
	kararsız	17	18,7	34,0	54,0
	az beğendim	12	13,2	24,0	78,0
	beğendim	9	9,9	18,0	96,0
	cok beğendim	2	2,2	4,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G5 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	begenmedim	2	2,2	4,0	10,0
	begenmedim gibi	6	6,6	12,0	22,0
	kararsız	10	11,0	20,0	42,0
	az begendim	19	20,9	38,0	80,0
	begendim	7	7,7	14,0	94,0
	cok begendim	3	3,3	6,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G6 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	2	2,2	4,0	4,0
	begenmedim	4	4,4	8,0	12,0
	begenmedim gibi	9	9,9	18,0	30,0
	kararsız	10	11,0	20,0	50,0
	az begendim	15	16,5	30,0	80,0
	begendim	9	9,9	18,0	98,0
	cok begendim	1	1,1	2,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G7 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	beğenmedim	1	1,1	2,0	2,0
	beğenmedim gibi	3	3,3	6,0	8,0
	kararsız	15	16,5	30,0	38,0
	az beğendim	19	20,9	38,0	76,0
	beğendim	9	9,9	18,0	94,0
	çok beğendim	3	3,3	6,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G8 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hiç beğenmedim	4	4,4	8,0	8,0
	beğenmedim	2	2,2	4,0	12,0
	beğenmedim gibi	4	4,4	8,0	20,0
	kararsız	6	6,6	12,0	32,0
	az beğendim	12	13,2	24,0	56,0
	beğendim	16	17,6	32,0	88,0
	çok beğendim	6	6,6	12,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G9 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	begenmedim	6	6,6	12,0	18,0
	begenmedim gibi	15	16,5	30,0	48,0
	kararsız	19	20,9	38,0	86,0
	az begendim	6	6,6	12,0	98,0
	begendim	1	1,1	2,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G10 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	begenmedim	7	7,7	14,0	20,0
	begenmedim gibi	8	8,8	16,0	36,0
	kararsız	6	6,6	12,0	48,0
	az begendim	14	15,4	28,0	76,0
	begendim	12	13,2	24,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G11 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	begenmedim	2	2,2	4,0	10,0
	begenmedim gibi	3	3,3	6,0	16,0
	kararsız	18	19,8	36,0	52,0
	az begendim	14	15,4	28,0	80,0
	begendim	8	8,8	16,0	96,0
	cok begendim	2	2,2	4,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G12 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	begenmedim	2	2,2	4,0	10,0
	begenmedim gibi	7	7,7	14,0	24,0
	kararsız	15	16,5	30,0	54,0
	az begendim	17	18,7	34,0	88,0
	begendim	5	5,5	10,0	98,0
	cok begendim	1	1,1	2,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G13 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	begenmedim	3	3,3	6,0	12,0
	begenmedim gibi	3	3,3	6,0	18,0
	kararsız	8	8,8	16,0	34,0
	az begendim	14	15,4	28,0	62,0
	begendim	15	16,5	30,0	92,0
	cok begendim	4	4,4	8,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G14 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	1	1,1	2,0	2,0
	begenmedim	5	5,5	10,0	12,0
	begenmedim gibi	8	8,8	16,0	28,0
	kararsız	12	13,2	24,0	52,0
	az begendim	17	18,7	34,0	86,0
	begendim	7	7,7	14,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G15 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	beğenmedim	1	1,1	2,0	2,0
	beğenmedim gibi	4	4,4	8,0	10,0
	kararsız	9	9,9	18,0	28,0
	az beğendim	22	24,2	44,0	72,0
	beğendim	12	13,2	24,0	96,0
	çok beğendim	2	2,2	4,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G16 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic beğenmedim	2	2,2	4,0	4,0
	beğenmedim	3	3,3	6,0	10,0
	beğenmedim gibi	4	4,4	8,0	18,0
	kararsız	13	14,3	26,0	44,0
	az beğendim	21	23,1	42,0	86,0
	beğendim	7	7,7	14,0	100,0
	Total		50	54,9	100,0
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G17 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	2	2,2	4,0	4,0
	begenmedim	10	11,0	20,0	24,0
	begenmedim gibi	9	9,9	18,0	42,0
	kararsız	13	14,3	26,0	68,0
	az begendim	8	8,8	16,0	84,0
	begendim	6	6,6	12,0	96,0
	cok begendim	2	2,2	4,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G18 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hic begenmedim	1	1,1	2,0	2,0
	begenmedim	7	7,7	14,0	16,0
	begenmedim gibi	16	17,6	32,0	48,0
	kararsız	12	13,2	24,0	72,0
	az begendim	9	9,9	18,0	90,0
	begendim	4	4,4	8,0	98,0
	cok begendim	1	1,1	2,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G19 Begeni
Cinsiyet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	beğenmedim	6	6,6	12,0	12,0
	beğenmedim gibi	9	9,9	18,0	30,0
	kararsız	5	5,5	10,0	40,0
	az beğendim	17	18,7	34,0	74,0
	beğendim	12	13,2	24,0	98,0
	çok beğendim	1	1,1	2,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

G20 Begeni

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	hiç beğenmedim	3	3,3	6,0	6,0
	beğenmedim	8	8,8	16,0	22,0
	beğenmedim gibi	8	8,8	16,0	38,0
	kararsız	16	17,6	32,0	70,0
	az beğendim	13	14,3	26,0	96,0
	beğendim	2	2,2	4,0	100,0
	Total	50	54,9	100,0	
Missing	System	41	45,1		
Total		91	100,0		

Uzman yas cinsiyet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kadın	34	68,0	68,0	68,0
	Erkek	16	32,0	32,0	100,0
	Total	50	100,0	100,0	

Yas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	25-30	24	48,0	48,0	48,0
	31-36	14	28,0	28,0	76,0
	37-42	3	6,0	6,0	82,0
	43-48	6	12,0	12,0	94,0
	49 ve üzeri	3	6,0	6,0	100,0
	Total	50	100,0	100,0	

Kullanıcı yas cinsiyet

K Cinsiyet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kadın	53	58,2	58,2	58,2
	Erkek	38	41,8	41,8	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

K Yas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	17-20	13	14,3	14,3	14,3
	21-24	50	54,9	54,9	69,2
	25-28	5	5,5	5,5	74,7
	29-32	6	6,6	6,6	81,3
	33-ustu	17	18,7	18,7	100,0
	Total	91	100,0	100,0	

Uzman Grubu Beğeni

	N	Minimum	Maximum	Sum	Mean		Std. Deviation
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic
G15 Begeni	50	2,00	7,00	246,00	4,9200	,14802	1,04667
G8 Begeni	50	1,00	7,00	242,00	4,8400	,24136	1,70665
G7 Begeni	50	2,00	7,00	241,00	4,8200	,15035	1,06311
G13 Begeni	50	1,00	7,00	238,00	4,7600	,22417	1,58514
G3 Begeni	50	1,00	6,00	230,00	4,6000	,17613	1,24540
G2 Begeni	50	1,00	7,00	223,00	4,4600	,22716	1,60624
G5 Begeni	50	1,00	7,00	223,00	4,4600	,20645	1,45980
G19 Begeni	50	2,00	7,00	223,00	4,4600	,19838	1,40277
G11 Begeni	50	1,00	7,00	220,00	4,4000	,19588	1,38505
G16 Begeni	50	1,00	6,00	219,00	4,3800	,17587	1,24360
G4 Begeni	50	1,00	7,00	219,00	4,3800	,19355	1,36860
G6 Begeni	50	1,00	7,00	213,00	4,2600	,20165	1,42585
G12 Begeni	50	1,00	7,00	210,00	4,2000	,18736	1,32480
G14 Begeni	50	1,00	6,00	210,00	4,2000	,18070	1,27775
G10 Begeni	50	1,00	6,00	207,00	4,1400	,22499	1,59092
G17 Begeni	50	1,00	7,00	191,00	3,8200	,21701	1,53450
G18 Begeni	50	1,00	7,00	187,00	3,7400	,18474	1,30634
G20 Begeni	50	1,00	6,00	184,00	3,6800	,18393	1,30055
G1 Begeni	50	1,00	6,00	178,00	3,5600	,16942	1,19796
G9 Begeni	50	1,00	6,00	172,00	3,4400	,15691	1,10951
Valid N (listwise)	50						

Hukuk Bölümü Beğeni

	N	Minimum	Maximum	Sum	Mean	Std. Deviation
K12 Beğeni	32	1,00	7,00	175,00	5,4688	1,54470
K5 Beğeni	32	2,00	7,00	169,00	5,2812	1,37335
K11 Beğeni	32	1,00	7,00	166,00	5,1875	1,63505
K18 Beğeni	32	1,00	7,00	157,00	4,9062	1,69171
K10 Beğeni	32	1,00	7,00	153,00	4,7812	1,87916
K2 Beğeni	32	2,00	7,00	149,00	4,6562	1,51571
K4 Beğeni	32	1,00	7,00	147,00	4,5937	1,88131
K7 Beğeni	32	1,00	7,00	145,00	4,5312	1,88345
K14 Beğeni	32	1,00	7,00	143,00	4,4688	1,60612
K8 Beğeni	32	1,00	7,00	137,00	4,2812	1,83574
K15 Beğeni	32	1,00	7,00	135,00	4,2188	1,62112
K3 Beğeni	32	1,00	7,00	134,00	4,1875	1,61520
K19 Beğeni	32	1,00	7,00	129,00	4,0313	1,97540
K17 Beğeni	32	1,00	7,00	127,00	3,9688	1,67495
K13 Beğeni	32	1,00	7,00	125,00	3,9062	1,88986
K20 Beğeni	32	1,00	7,00	121,00	3,7812	1,80919
K9 Beğeni	32	1,00	7,00	116,00	3,6250	1,71803
K16 Beğeni	32	1,00	7,00	112,00	3,5000	1,48106
K6 Beğeni	32	1,00	7,00	104,00	3,2500	1,88372
K1 Beğeni	32	1,00	7,00	77,00	2,4062	1,70122
Valid N (listwise)	32					

İşletme Bölümü Beğeni

	N	Minimum	Maximum	Sum	Mean	Std. Deviation
K12 Begeni	33	3,00	7,00	198,00	6,0000	1,06066
K5 Begeni	33	1,00	7,00	175,00	5,3030	1,74078
K8 Begeni	33	1,00	7,00	173,00	5,2424	1,43680
K14 Begeni	33	1,00	7,00	169,00	5,1212	1,55639
K4 Begeni	33	1,00	7,00	168,00	5,0909	1,73860
K2 Begeni	33	2,00	7,00	164,00	4,9697	1,44665
K3 Begeni	33	1,00	7,00	160,00	4,8485	1,56367
K18 Begeni	33	1,00	7,00	158,00	4,7879	1,70949
K11 Begeni	33	1,00	7,00	156,00	4,7273	1,80750
K10 Begeni	33	1,00	7,00	154,00	4,6667	1,61374
K7 Begeni	33	1,00	7,00	147,00	4,4545	1,75162
K19 Begeni	33	1,00	7,00	140,00	4,2424	1,76830
K17 Begeni	33	1,00	7,00	139,00	4,2121	1,59604
K15 Begeni	33	1,00	7,00	131,00	3,9697	1,57092
K20 Begeni	33	1,00	7,00	117,00	3,5455	1,76937
K9 Begeni	33	1,00	7,00	112,00	3,3939	1,85303
K13 Begeni	33	1,00	6,00	106,00	3,2121	1,65374
K6 Begeni	33	1,00	6,00	104,00	3,1515	1,25303
K16 Begeni	33	1,00	6,00	96,00	2,9091	1,60786
K1 Begeni	33	1,00	7,00	90,00	2,7273	1,71888
Valid N (listwise)	33					

Matematik Bölümü Beğeni

	N	Minimum	Maximum	Sum	Mean	Std. Deviation
K12 Begeni	26	3,00	7,00	148,00	5,6923	1,15825
K5 Begeni	26	2,00	7,00	140,00	5,3846	1,29852
K18 Begeni	26	1,00	7,00	124,00	4,7692	1,63236
K2 Begeni	26	1,00	7,00	123,00	4,7308	1,48479
K11 Begeni	26	1,00	7,00	123,00	4,7308	1,86671
K3 Begeni	26	2,00	7,00	122,00	4,6923	1,69161
K14 Begeni	26	1,00	7,00	121,00	4,6538	1,52164
K4 Begeni	26	1,00	7,00	118,00	4,5385	1,70249
K8 Begeni	26	1,00	7,00	117,00	4,5000	1,88149
K7 Begeni	26	1,00	7,00	117,00	4,5000	1,63095
K10 Begeni	26	1,00	7,00	113,00	4,3462	1,85348
K17 Begeni	26	1,00	7,00	110,00	4,2308	1,55712
K19 Begeni	26	1,00	7,00	110,00	4,2308	1,63236
K15 Begeni	26	1,00	7,00	109,00	4,1923	1,72091
K20 Begeni	26	1,00	7,00	106,00	4,0769	1,85306
K13 Begeni	26	1,00	6,00	98,00	3,7692	1,58260
K16 Begeni	26	1,00	6,00	97,00	3,7308	1,51149
K6 Begeni	26	1,00	7,00	95,00	3,6538	1,71912
K9 Begeni	26	1,00	6,00	86,00	3,3077	1,43581
K1 Begeni	26	1,00	6,00	79,00	3,0385	1,45549
Valid N (listwise)	26					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Ayşe Aylin DİNÇER

Doğum Yeri : Ankara

Doğum Tarihi : 24.03.1980

Medeni Hali : Bekar

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Çankaya Lisesi – 1997

Lisans : Bilkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ,
İçmimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü , Mayıs 2004

Yüksek Lisans : Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı
Anabilim Dalı, Şubat 2007 – Haziran 2011